

WA.A

VVA ARISTAEUS,
ALUMNIVERENIGING
HOGESCHOOL
VAN HALL LARENSTEIN

MAGAZINE 2•2021

**Succesvol online
solliciteren in 15 stappen**

**Nu doorpakken voor een
klimaatrobuust Nederland**

**Lisdodde heeft toekomst als
duurzaam isolatiemateriaal**

Special voor gediplomeerden

Hoofredactie

Ria Dubbeldam (GAW)

Redactie

Hans van den Bos, Robin Bromberg,
Leonie Heutinck, Edwin Vriezen,
Carleen van den Anker (correctie)

Ledenadministratie

VVA Aristaeus
Postbus 350, 6880 AJ Velp
T 026-3695725
E els.themmen@hvhl.nl
www.vva-larenstein.nl
www.aristaeus.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Sandra Hepping
T 0314-763735
E s.hepping@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2021.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de
auteurs. Overname van artikelen wordt
gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke
bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van
de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg
is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

Bestuur VVA Aristaeus i.o

Voorzitter / IJsbrand Velzeboer,
ijsbrand@vva-aristaeus.nl
Vice-voorzitter / Gerben Donker,
gerben@vva-aristaeus.nl
Penningmeester / Michel Tol,
michel@vva-aristaeus.nl
Secretaris / Ninja Blok, ninja@vva-aristaeus.nl
Algemeen en community / Paul Eugelink,
paul@vva-aristaeus.nl

Druk / Senefelder Misset B.V.

Vormgeving / GAW ontwerp+communicatie,
Wageningen

Oplage / 3.000

Coverfoto / Van Beek images

ISSN 1879-422X

Word ook lid van VVA Aristaeus

Van harte gefeliciteerd met je diploma! Een prachtige prestatie waar je hard voor hebt gewerkt. Voor jou staat nu een wereld vol nieuwe keuzes te wachten. Het is helemaal aan jou om er invulling aan te geven. Je diploma, kennis en vaardigheden vormen het toegangsticket voor je loopbaan.

Door alle beperkingen rondom covid-19 was het vast moeilijk om gemotiveerd te blijven en je doel voor ogen te houden. Door het wegvallen van de fysieke contactmomenten met studiegenoten, docenten en afstudeerbegeleiders zal het een uitdaging zijn geweest om van het afstuderen een leuke ervaring te maken. Desalniettemin kun je je nu met je diploma gaan richten op een mooie baan of verder studeren.

Als je de arbeidsmarkt opgaat, is het van belang over een goed netwerk te beschikken en dit verder uit te bouwen. Een netwerk biedt kansen om de juiste werkplek te vinden. Begin daarom met een persoonlijk stappenplan en open een account op LinkedIn. En vooral: sluit je aan bij VVA Aristaeus! Onze alumnivereniging biedt een omvangrijk netwerk van afgestudeerden van hogeschool Van Hall Larenstein. Door de korte lijntjes kun je zomaar snel in de juiste organisatie terecht komen.

Je lidmaatschap heeft allerlei voordelen. Jaarlijks organiseren we boeiende activiteiten zoals excursies, lezingen en barkrukforums om kennis uit te wisselen, ervaringen te delen en te netwerken. Maar bovenal gaat het erom een gezellige tijd te hebben met elkaar! Als lid ontvang je een aantal keer per jaar het (online) magazine en de online nieuwsbrief.

Bezoek snel onze website. En als je lid wordt kun je ook actief deelnemen op onze ledenportal, de VVA Aristaeus community. Daar kun je met andere professionals netwerken, interessante interviews lezen en op de hoogte blijven van activiteiten. Dus: meld je aan voor onze vereniging via www.vva-aristaeus.nl of vraag om meer informatie bij ons VVA-A bureau, els.themmen@hvhl.nl of via 026 3695725. We verwelkomen je graag bij onze club!

Hartelijke groet,

Ninja Blok,

bestuurslid community, namens het bestuur van VVA Aristaeus

Het voltallige bestuur van VVA Aristaeus. Voorste rij: Paul Eugelink, Michel Tol, Jan Nijhuis (aspirant-lid), IJsbrand Velzeboer; tweede rij: Gerben Donker en Ninja Blok

INHOUD • 2 • 2021

6 Succesvol online solliciteren in 15 stappen

Een sollicitatiegesprek voer je tegenwoordig steeds vaker online. Na de lockdown is de kans groot dat deze aanpak blijft. Hoe pak je zo'n online gesprek aan?

8 'Nu doorpakken voor een klimaatrobust Nederland in 2050'

Thomas Klomp brengt het thema klimaatadaptatie luchtig voor het voetlicht; zijn verhaal beklijft. 'Het kantelpunt voor een klimaatrobust Nederland in 2050 is nú.'

13 Carrière Marjolein Kelder

Als projectleider bij milieuorganisatie Natuur & Milieu zet Marjolein Kelder zich in voor een rijke Noordzee met een bloeiende onderwaternatuur.

14 Ecoloog wordt natuurinclusieve boer

Johannes Regelink laat zijn adviesbureau Regelink Ecologie & Landschap achter en gaat natuurinclusief boeren. Burgerboerderij De Patrijs is begin dit jaar van start gegaan.

18 Stelling: Online solliciteren wordt een blijvertje!

Gaat online solliciteren best goed of is het toch wat lastiger om zo jezelf te profileren en een indruk te krijgen van de organisatie?

22 Lisdodde heeft toekomst als natuurlijk isolatiemateriaal

Bouwgroep Dijkstra Draisma in Dokkum teelt sinds dit jaar lisdodde als isolatiemateriaal. Innovator Coen Verboom vertelt er meer over.

26 Online Carrièredagen: veel aanmeldingen & succesvol

Door de coronapandemie vonden de Carrièredagen online plaats. Zo'n veertig bedrijven en ruim vierhonderd studenten namen deel.

29 Column: Kun je ziek worden van bedorven vlees? (deel 1)

Vlees is redelijk bederfelijk. Maar wanneer wordt vlees echt gevaarlijk?

30 Sagen van de Veluwe - uitgangspunt voor nieuwe vormen van recreatie

Op de noordelijke Veluwe worden veel sagen verteld. Vierdejaarsstudent Bos- en Natuurbeheer Björn Broekert spoorde ze op en verbond ze met het landschap.

35 Studievereniging Animoso

Animoso is voor studenten van de opleiding Diermanagement. Ook afgestudeerden kunnen lid worden of een bijdrage leveren.

En verder: VVA-A nieuws en interessante advertorials van bedrijven

Speciale editie voor pas afgestudeerden!

Hoera! Je bent klaar met je studie aan de groenste hogeschool van Nederland. Je gaat nu de eerste stappen zetten als young professional in je vakgebied of misschien ga je verder studeren. Een uitgelezen moment om lid te worden van VVA Aristaeus, dé vereniging voor afgestudeerden van hogeschool Van Hall Larenstein. Bij VVA Aristaeus krijg je als kersverse starter op de arbeidsmarkt of doorstudeerder toegang tot een uitgebreid netwerk met tal van activiteiten. Je kunt netwerken via de ledenportal van de website, deelnemen aan

excursies en je ontvangt een aantal keren per jaar het VVA-A Magazine. Wie weet vind je zelfs via onze communitywebsite, het

magazine of tijdens een van onze activiteiten je toekomstige werkgever. Meer informatie op: www.vva-aristaeus.nl.

Afgestudeerd? Word nu gratis lid

Als afgestudeerde groei je mee in je contributie. Heb je in de periode juli-september je diploma opgehaald, dan betaal je in dat jaar geen contributie meer. Daarna is lidmaatschap erg voordelig. Het eerste contributiejaar gaat in 2022 in. Je betaalt maar €10,-. De jaren erna gaat de contributie in stapjes omhoog van €20,- en €40 naar uiteindelijk €50,-. Meer informatie op www.vva-aristaeus.nl.

Van Hall Larenstein voor het vierde jaar op rij duurzaamste hogeschool

Voor het vierde jaar op rij is Hogeschool Van Hall Larenstein de duurzaamste hogeschool van Nederland. Voor de Sustainabul 2021 haalde ze een tweede plaats, net achter de Wageningen Universiteit, die zich de duurzaamste instelling voor hoger onderwijs van Nederland mag noemen. Bij het beoordelen van de onderwijsinstellingen werd gelet op de integratie van duurzaamheid binnen de onderdelen onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering en de integratie van de SDG's binnen deze thema's. Van Hall Larenstein scoorde als

enige instelling maximaal op de onderdelen onderwijs en onderzoek. De Sustainabul is de ranglijst van Nederlandse universiteiten en hogescholen op het gebied van duurzaamheid. Het is een initiatief van het landelijk studentenplatform 'Studenten voor Morgen' met als doel duurzaamheid binnen de instellingen voor hoger onderwijs te stimuleren. De ranking is gebaseerd op de mate waarin de onderwijsinstellingen duurzaamheid hebben geïntegreerd in hun onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering.

VVA-A Magazine in bioseal en klimaatneutraal gedrukt

Niet alleen de hogeschool, ook de alumnivereniging VVA Aristaeus heeft duurzaamheid hoog in het vaandel staan. We maken al jaren online magazines. Toch blijft daarnaast nog behoefte bestaan aan fysieke uitgaven. Zolang die papieren uitgaven gemaakt worden, wil de vereniging dat zo duurzaam mogelijk doen. VVA-A Magazine wordt daarom klimaatneutraal gedrukt en in een afbreekbaar bioseal verpakt.

De CO₂ die bij het drukken vrijkomt wordt via FairClimateFund gecompenseerd. Dit fonds richt zich op klimaatprojecten voor schonere kookmethoden en het planten van bomen. Naast minder CO₂-uitstoot zorgt dit voor bescherming van de natuur en betere levensomstandigheden voor mensen in ontwikkelingslanden.

De projecten zijn FairTrade gecertificeerd en genereren Gold Standard/Fairtrade Carbon Credits. Lokale huishoudens betalen hun kooktoestellen af met CO₂-credits die ze produceren en ze ontvangen Fairtrade-premie die wordt geïnvesteerd in activiteiten op het gebied van klimaatadaptatie.

Duurzame Jonge 100 van 2021

Alumnus Irene Robbereg is één van de tweehonderd genomineerden voor de Duurzame Jonge 100 van 2021, een verkiezing voor jonge duurzame koplopers van Nederland. Ze is adviseur duurzaamheid en circulaire economie bij Antea Groep. 'Mijn mooiste klus was de Routekaart Mobiliteit voor Vereniging Circulair Friesland. Hier heb ik partijen samengebracht en met hen de weg uitgestippeld naar een schone en slimme provincie in 2025.'

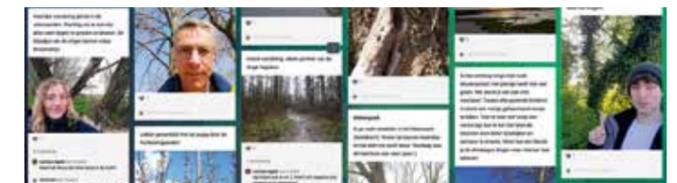

De Duurzame Jonge 100 geeft een overzicht van jonge ondernemers, young professionals en studenten die aantonen dat een duurzame toekomst mogelijk is. Elk jaar kun je jezelf of iemand anders van 32 jaar of jonger opgeven. Een 10-koppige jury kiest de 100 meest inspirerende jonge koplopers uit. De lijst van 2021 is 24 juni bekendgemaakt. Omdat VVA Magazine toen al bij de drukker lag, zult u zelf even op de website naar de uitslag moeten kijken: dj100.nl

Onderzoek naar het effect van wandelen in de natuur op je 'mood'

Hogeschool Van Hall Larenstein onderzoekt wat wandelen betekent voor de 'mood' van wandelaars. Tussen vrijdag 23 april en 7 mei konden wandelaars de 'Samen voor Natuur-wandeling' doen. Deelnemers kozen uit drie verschillende podcasts van 45 minuten en maakten vervolgens hun eigen wandeling in de natuur. In de eerste podcast maakt een wandelcoach wandelaars bewust van hun wandelomgeving, de tweede bespreekt een filosofisch dilemma en in de podcast Landschapslezen krijgen wandelaars kleine opdrachten om de zintuigen te activeren. Voor en na het lopen vulden de wandelaars een enquête in. Zo meten de

onderzoekers wat wandelen met hen doet. In het online gastenboek kunnen wandelaars hun ervaringen en tips voor mooie wandelgebieden delen. Dat wandelen goed is voor lichaam en geest en voor binding met de natuur wordt steeds duidelijker. Docenten en onderzoekers van de opleiding Bos- en Natuurbeheer presenteren de resultaten van de metingen op 15 september gepresenteerd tijdens het jaarlijkse symposium Samen voor Natuur. En wil je zelf nog wandelen met een podcast? Dat kan nog steeds. Het gastenboek invullen ook. Kijk voor meer informatie op: www.hvhl.nl/samenvoornaatuur

Wandelaars op het gastenboek Samen voor natuur.

Excursieprogramma VVA Aristaeus start weer op

Nu Nederland langzamerhand uit de lockdown komt, start ook VVA Aristaeus langzamerhand weer op met het organiseren van excursies. De aftrap vond plaats op 11 en 12 juni met een wandeling door de Amsterdamse waterleidingduinen onder leiding van gids Gerardo Eijbersen. Omdat er op een wandeling maximaal vijftien mensen mee konden, hebben we in totaal vier wandelingen georganiseerd. De tweede excursie vond plaats op 2 juli: een rondleiding door de bijzondere tuinen van Kasteel Middachten bij De Steeg.

De komende tijd volgen meer excursies. Kijk en log in op onze website www.vva-aristaeus.nl voor meer informatie. Heb je problemen met inloggen? Neem even contact op met Els Themmen van het VVA-A bureau, els.themmen@hvhl.nl, 026 3695725.

We kunnen weer op excursie! De eerste activiteit was op 11 en 12 juni met een wandeling door de Amsterdamse waterleidingduinen.

Succesvol online solliciteren in 15 stappen

Een sollicitatiegesprek voer je tegenwoordig steeds vaker online. Ook als de lockdown achter de rug is, zal het wel een blijvertje zijn. Hoe pak je zo'n online gesprek aan? Waar moet je zoal op letten om een goede indruk achter te laten? Alumnivereniging VVA Aristaeus zet vijftien tips op een rij waarmee je je goed kunt voorbereiden.

1

Ken de apps

Verdiep je in de apps waarmee je kunt videobellen. Denk aan Skype, FaceTime, Teams en Zoom maar ook aan WhatsApp. Je wilt niet voor verrassingen komen te staan. Tijdens of nét voor je gesprek.

2

Kies het beeldscherm

Via welk apparaat wil je het gesprek voeren? Via je smartphone, computer, laptop of tablet? Eigenlijk maakt de apparaatkeuze niet veel uit. Belangrijk is dat je er vertrouwd mee bent.

3

Oefen van tevoren

Oefen het gesprek van tevoren met een

vriend, vriendin of partner en laat die vragen stellen die je zeker tijdens het gesprek kunt verwachten: Waarom solliciteer je op deze functie? Waar ben je goed in? Wat kun je voor ons betekenen? Door te oefenen wen je een beetje aan deze manier van solliciteren.

4

Zorg voor een goede profielfoto

Gebruik een goede zakelijke profielfoto. Het is het eerste dat een werkgever ziet als hij belt. Enkele tips:

1. Neem je hoofd groot genoeg in beeld.
2. Denk vierkant. De meeste social platformen gebruiken een vierkante of ronde uitsnede van je foto.
3. Denk aan je houding! ...
4. Leg de focus op je goede kant! ...
5. Lachen is altijd fijner! ...
6. Draai een beetje weg van de camera met je schouders.

5

Wees op tijd

Zet niet pas 5 minuten van tevoren je laptop of computer aan. Bel als test nog even met een vriend, vriendin of partner om te zien of jouw camera goed werkt. Belangrijker nog: hiermee controleer je meteen of de wifi wel snel genoeg is. Sommige programma's geven je de mogelijkheid om plaats te nemen in een online wachtruimte.

6

Draag nette kleding

Draag nette kleding, net zoals in een fysiek sollicitatiegesprek. Dit klinkt misschien logisch, maar toch vergeten mensen dit soms omdat ze thuis zijn. Huiskleding komt onprofessioneel en ongeïnteresseerd over. Ook al ben je maar half in beeld, laat je niet verleiden om in je joggingbroek achter het scherm plaats te nemen. Wat als je tijdens je sollicitatiegesprek plotseling op moet staan om iets te pakken? Let er bijvoorbeeld ook op dat je geen wit overhemd draagt bij een witte achtergrond.

7

Let op lichaamstaal

Je lichaamstaal en -houding is heel belangrijk. Een bekende valkuil bij online solliciteren is dat mensen vaak naar het beeldscherm kijken in plaats van in de camera. De werkgever ziet jou dan alleen maar naar beneden kijken, wat onzeker kan overkomen. Dus zit rechtop en kijk recht in de camera. Let goed op je stem en ondersteun wat je zegt in je

gezichtsuitdrukking. Ben je enthousiast, laat het dan horen én zien! Het belangrijkste is dat het gesprek natuurlijk overkomt en je een positieve indruk achterlaat.

8

Kies de beste camerahoek

Naast het kijken in de camera bieden veel platforms de mogelijkheid om ook jezelf te bekijken. Dit is een groot voordeel van online solliciteren ten opzichte van face-to-face solliciteren. Zorg ervoor dat de camera op ooghoogte staat en je gezicht volledig in beeld is. Gebruik een standaard of een paar boeken om je computer op de goede hoogte te zetten. Gebruik je een tablet of telefoon? Zorg dat je hem ergens op een goede hoogte neer kunt zetten. Het apparaat vasthouden tijdens het gesprek is onhandig en komt onprofessioneel over.

9

Maak er geen autocue van

Het lijkt ideaal: je tekst erbij houden tijdens een online sollicitatiegesprek. Vaak komt dit te ingestudeerd over. Bij een face-to-face sollicitatiegesprek ga je ook geen tekst voordragen. Mocht je echt een geheugensteuntje nodig hebben, kies dan voor een aantal steekwoorden of vragen. Zet die op een spiekbrieffje, plak deze naast de camera van je laptop of computer zodat je niet plotseling wegstapt. Beter is echter om het gesprek gewoon spontaan te laten verlopen.

10

Sluit alle andere programma's of apps

Ben je net goed in gesprek, verschijnt er ineens een e-mail in beeld of krijg je telefoon. Weg concentratie. Niet handig en ook niet erg professioneel. Sluit alle programma's en apps af voordat je aan een online sollicitatiegesprek begint. Zo kun je je goed focussen op het gesprek. Zorg ook voor een opgeladen apparaat.

Zoek een rustige plek zonder achtergrondgeluiden, waar je je prettig voelt en ongestoord kunt videobellen.

11

Zorg voor een goede internetverbinding

Check altijd van tevoren je internetverbinding. Niets is zo vervelend als een haperende verbinding tijdens het gesprek. Kijk waar de verbinding het beste is en houd daar het gesprek. Valt de verbinding toch weg? Blijf rustig, meld het als het probleem aanhoudt en maak eventueel opnieuw verbinding zodat je geen belangrijke informatie mist. Wanneer je aan het woord bent, check dan tussendoor of er mogelijk vertraging in de communicatie zit. Laat je gesprekspartner af en toe weten dat je hem of haar goed verstaat door te knikken of 'ja' te zeggen.

12

Let op het geluidsniveau

Een werkgever moet jou goed kunnen verstaan. Niet ieder apparaat heeft van zichzelf een goed geluid. Gebruik bijvoorbeeld oordoppen of een koptelefoon met microfoon voor een zo goed mogelijk geluid. Mocht er tijdens het gesprek teveel achtergrondgeluid zijn, zeg dan tegen de werkgever dat je je geluid even uitzet en eventueel ergens anders gaat zitten.

13

Zoek een rustige plek

Rommel op de achtergrond, een aandacht vragende poes of familieleden, vrienden of huisgenoten die in beeld lopen. Het veroorzaakt afleiding tijdens het gesprek. Zoek een rustige plek zonder achtergrondgeluiden, waar je je prettig voelt en ongestoord kunt videobellen. Ruim die kamer van tevoren goed op.

14

Vermijd overbelichting of een te donkere ruimte

Voor een werkgever is het belangrijk dat hij je goed kan zien. Controleer de lichtinval. Zorg voor voldoende licht, maar vermijd overbelichting. Ga ook niet in een te donkere ruimte zitten. Voorkom verder dat er schaduw op je gezicht valt.

15

Rond het gesprek goed af

Videogesprekken zijn statischer en vaak korter dan live gesprekken. Vaak komt je gesprekspartner snel ter zake en is er weinig tijd voor small talk. Zorg dat je aan het eind van het gesprek goed weet waar je aan toe bent. Zijn al je vragen beantwoord en heb je een duidelijk beeld van de functie en het bedrijf?

Maak er geen autocue van, maar laat het gesprek spontaan verlopen.

‘Nu doorpakken voor een klimaatrobuust Nederland in 2050’

INTERVIEW THOMAS KLOMP

Thomas Klomp brengt het thema klimaatadaptatie luchtig voor het voetlicht; een verhaal dat beklijft. Zijn onconventionele aanpak viel een paar jaar geleden zo op bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, dat hij gevraagd werd voor het platform Samen Klimaatbestendig. Klomp – destijds beleidsambtenaar stedelijk water bij de gemeente Hoogeveen – hakte vervolgens ook maar een andere knoop door: hij werd zelfstandig klimaatkantelaar. Tegenwoordig reist hij het hele land door om gemeenten te enthousiasmeren met inspirerende voorbeelden. ‘De openbare ruimte kan zo mooi worden, maar we moeten nu wel doorpakken om de doelstelling van Nederland in 2050 klimaatrobuust te halen.’

Water en natuur: het zijn zijn hele leven al passies. Op vakantie met zijn ouders was er altijd wel een beek in de buurt om dammetjes te bouwen. Maar als jongvolwassene had hij als uitvoerder in de wegenbouw weinig meer met water van doen. Tot hij terecht kwam bij een klein ingenieursbureau in Olst dat behoefte had aan een medewerker die een groenblauwe tak wilde opzetten. ‘Dat kwam goed uit. Ik wilde graag weer gaan studeren. Zo ben ik de deeltijdopleiding Land- en Watermanagement gaan volgen. Tijdens de opleiding ontdekte ik: dit is het! School was hard werken naast je baan, maar omdat ik het leuk vond, ging ik er fluitend doorheen.’

Kookschort

Klomp studeerde af in 2008, aan het begin van de economische crisis. Zijn werkgever had geen ruimte meer voor hem om de groenblauwe tak te ontwikkelen. Via omzwervingen kwam Klomp terecht bij de gemeente Hoogeveen als beleidsmedewerker stedelijk water. ‘In die periode zetten een paar heel heftige buien half Hoogeveen onder water. Daar wilde het college van B&W vanaf, maar wist niet goed hoe. Ik ben me erin gaan verdiepen.’

Geleidelijk kwam ook nationaal het onderwerp klimaatadaptatie op de radar en in 2017 werd het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) onderdeel van het nationale Deltaprogramma. Klomp liep door zijn zoektocht voor de gemeente vooraan in het peloton. ‘Eind 2017 kreeg ik de vraag om voor negenhonderd deelnemers aan het Nationaal Deltacongres een vlot, luchtig en enthousiasmerend verhaal te houden. En met een beetje humor graag! Dus deed ik een kookschort voor: klimaatadaptatie is een soort gerecht dat je moet bereiden en waarvoor je iedereen aan tafel moet zien te krijgen. En hoe doe je dat dan? Door af en toe een amuse voor te zetten, mensen mee te laten beslissen over de ingrediënten en even tussendoor te proeven.’

Ministerie belt

Zijn verhaal viel dusdanig in de smaak dat hij een paar maanden later een telefoontje kreeg van het ministerie: of hij in het team van het op te zetten platform Samen Klimaatbestendig zou willen om met zijn opvallende aanpak de klimaatadaptatie te

versnellen en verbindingen te leggen. ‘Dat betekent mooie, goede voorbeelden uitlichten en de informatie naar de plekken brengen waar het nodig is. Samen Klimaatbestendig verbindt praktijkervaring en kennis, zodat het wiel niet helemaal zelf uitgevonden hoeft te worden. De grote klimaatadaptatievraag is altijd nog: ‘Hoe dan?’ In 2018 is ons team met vier community-managers begonnen. Inmiddels zijn we met z’n dertien. Ieder heeft een eigen aandachtsgebied. Ik focus me op gemeenten. We zijn wandelende encyclopedieën. Als we ergens iets opmerkelijks horen of zien, slaan we het op om er later op een andere plek iets mee te kunnen doen.’

Aanvankelijk deed Klomp het werk voor het platform Samen Klimaatbestendig naast zijn functie bij Hoogeveen. Maar het gaf hem ook een mooi zetje om de stap naar zelfstandig ondernemerschap te zetten, waardoor hij zich nu fulltime bezig kan houden met verrassende klussen in heel Nederland. ‘Wat ik vooral doe is bij gemeenten de interne verbindingen versterken: de eilandjes verbinden met bruggen. Klimaatadaptatie is veelal ondergebracht bij die ene beleidsmedewerker water of riolering die het nooit alleen kan. Alleen al omdat klimaatadaptatie over zoveel meer gaat dan water; het gaat ook over groenbeheer, biodiversiteit, hittestress, het sociaal domein. Ofwel: wat doen we met onze ouderen, hoe kunnen we aanhaken bij de energietransitie om woningen energetisch te verduurzamen maar ook koel te houden? Zo kom je ook op het terrein van bouw en woningtoezicht.’

Kritische vragen

Klomp probeert ook te laten landen dat klimaatadaptatie meer is dan wat losse projecten uitvoeren. ‘Gemeenten leggen her en der wel wadi’s en zo aan, maar vaak zijn het ad hoc maatregelen die niet het gevolg zijn van een weldoordacht proces. Als een gemeente niet goed raad weet hoe ze klimaatadaptatie moet aanpakken, kom ik en roep ik alle relevante mensen – bestuurders, raadsleden, leidinggevenden, medewerkers – bijeen. Ik stel kritische vragen en probeer te laten inzien dat klimaatadaptatie ook bij hun werk hoort. Je ziet de last van de schouders van die ene verantwoordelijke persoon vallen als hij beseft: hé, ik hoef het niet meer alleen te doen.’

‘De klimaatmaatregelen die we nu treffen, zullen in 2050 van grote waarde zijn’

Thomas Klomp

Opleiding:

MTS Geodesie, 1998; MTS Weg- en Waterbouw, 2000; Land- en Watermanagement, 2008

Carrière:

landmeetkundige bij een drietal bureaus, 1999-2008, adviseur stedelijk water en klimaat-adaptatie, 2009-2019, teamlid nationaal platform Samen Klimaatbestendig, sinds 2018; eigen bedrijf Scherp Gesteld voor fotografie, sinds 2017 en voor klimaatadvies sinds 2018

Iedereen moet de schouders eronder zetten en gaan samenwerken. Als dat bijvoorbeeld leidt tot het inzicht om bij een nieuwbouwwijk te beginnen met het opstellen van een klimaatbestendig groenblauw plan in plaats van het gebruikelijke huizenplan, dan is het molentje gaan draaien en heb ik mijn werk goed gedaan.'

Klimaatfotograaf

Momenteel begeleidt Klomp voor een Groningse gemeente de nieuwbouw- en herontwikkelingsprojecten. De bedoeling is dat de wijken worden afgekopeld van het riool en er voldoende waterberging wordt gecreëerd. Ter inspiratie reikt Klomp de bouwbedrijven en aannemers inspirerende voorbeelden aan. Vanuit zijn civieltechnische achtergrond weet hij heel goed welke mogelijkheden reëel zijn en vanuit zijn gemeentelijke achtergrond welke financieel haalbaar. 'Om die inspirerende voorbeelden duidelijk te maken, maak ik foto's. Daarmee kun je inzichtelijk maken hoe makkelijk oplossingen kunnen zijn, hoe mooi de buitenruimte is te vergroenen en tegelijkertijd een klimaatprobleem is op te lossen. Fotografie was al jaren mijn hobby. Onder de naam Scherp Gesteld deed ik al fotoklussen, maar het begint langzamerhand serieus werk te worden. En nu blijkt die naam Scherp Gesteld ook fantastisch te passen bij mijn klimaatprojecten: de gemeenten hebben het overzicht niet, zien het niet zo helder. Dus zorg ik voor de scherpstelling.' De Betuwse gemeente Lingewaard heeft hem gevraagd om foto's te maken van de uitdagingen en de al bereikte resultaten, zoals waterbergingsbanken. Die komen straks in een lokaal adaptatieplan. 'Ze willen mooie foto's van groene burgerinitiatieven. Ook zijn er portretfoto's nodig voor bij de interviews die met burgers worden gehouden.' Anderhalf jaar geleden maakte Klomp kennis met Lingewaard. Hij onderbrak de herfstvakantie op een camping in Limburg voor een presentatie voor circa zeventig mensen van de gemeente, het waterschap en de provincie. Het zette de gemeente aan om een klimaatadaptatieplan op te stellen. 'En ja, ze weten dat ik fotografeer. Ze klopten weer even aan.'

Dynamisch

Zijn werk is heel divers. Voor hem moet het ook heel dynamisch zijn. 'Dat realiseer ik me nog beter, sinds ik weet dat ik ADHD heb; ADHD-volwassenen hebben veel dynamiek nodig. Ik vind het prachtig om van plek naar plek te hopen. Samen met gemeenten of adviesbureau zoek ik doorlopend naar het kantelmoment. "Klik"....de klimaatadaptatieknop staat AAN. Op mijn eigen manier maak ik inzichtelijk wat er nodig is om klimaatrobust te worden. Als een organisatie bang is voor vingers op zere plekken en voor het loslaten van de huidige werkwijze kun je mij beter niet vragen. Want, zeg ik altijd: als je doet wat je altijd deed, krijg je wat je altijd kreeg. En dat is nou net niet de weg naar een klimaatrobuste toekomst.'

Sinds kort is Klomp ook projectleider klimaatadaptatie bij Hogeschool Groningen. Samen met studenten en een paar onderzoekers brengt hij zoveel mogelijk kennis in beeld tijdens klimaatcafés in het hele land. Over twee jaar wordt het onderzoek opgeleverd. 'Dit kwam dit voorjaar op mijn pad, maar het trekt me ook heel erg om bij Van Hall Larenstein iets voor het onderwijs te gaan doen. Ik ben bevoegd om gastcolleges te geven. Heel graag neem ik hbo-studenten mee naar buiten de praktijk in.'

Kantelpunt

Nu de hamvraag: gaat Nederland de doelstelling van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie realiseren? Wat ziet je zoal op je tocht door heel Nederland? Zijn we in 2050 klimaatrobust? 'Vanuit mijn rol bij het platform Samen Klimaatbestendig moet ik "ja" zeggen. Maar ik zie nog een grote uitdaging. Dertig jaar is weliswaar een mooie periode, en gemeenten, provincies en waterschappen – vooral de groenmensen – willen heel graag, toch is het lastig om klimaatadaptatie in de hele breedte van de organisatie te verankeren. Het ontbreekt de mensen aan tijd, het kost geld en de blik van wethouders is maar vier jaar vooruit. Terwijl de maatregelen die we nu en de komende jaren treffen in 2050 van grote waarde zullen zijn. De komende dertig jaar gaat de hele openbare ruimte wel een keer op de schop. Als we nu bij elke schop die de grond ingaat de ruimte klimaatrobust maken, gaan we het redden. Klimaatadaptatie zal nu een vlucht moeten nemen. We zitten op het kantelpunt om de doelstelling te halen.'

Een tip van Klomp om het proces te versnellen en te verbreden: vraag burgers om te participeren. In het Betuwse Alphen bijvoorbeeld wilde de gemeente een wadi uit oogpunt van gemak inplanten met gras. "Nee", zei de buurt, "we willen er vaste planten in. Als die eenmaal goed aangeslagen zijn, is er weinig onderhoud. Wij onderhouden de wadi wel. Dan hebben wij mooi groen en jullie als gemeente hebben wat gedaan tegen wateroverlast." Waarom zouden we niet streven naar een mooie omgeving? Als je raadsleden mooie plaatjes laat zien van groenblauwe wijken en de vraag stelt: "Zou je daar willen wonen?", en vervolgens foto's van straten in hun eigen gemeente zonder bomen en tuinen met alleen tegels en dan vraagt: "Maar waarom wonen we dan toch zo?", dan hoor je ze denken. Ik maak duidelijk dat we continu niet bezig zijn met wat we heel graag willen. Ja, klimaatrobustheid kost geld. En ja, geld is belangrijk, maar als we alle processen aan elkaar haken en alle budgetten goed op elkaar afstemmen, kan het. En bedenk: een klimaatrobuste leefomgeving met meer groen betekent ook een gezondere bevolking, minder psychologische problemen, minder obese kinderen; het is allemaal al onderzocht en bewezen. Waarom zullen we ons daarvoor niet inzetten?'

TEKST RIA DUBBELDAM

FOTO'S FLORIS BOOGAARD EN THOMAS KLOMP

See you in Seed Valley

Op zoek naar werk in plantenveredeling of zaadtechnologie? Bij Seed Valley vind je een compleet overzicht van alle stages en vacatures die tientallen bedrijven in Noord-Holland Noord aanbieden. Wat kun je daar zoal doen? Biotechnologiestudent Inge de Jong vertelt over haar ervaringen bij Dekker Chrysanten, waar ze na haar afstuderen gaat werken.

De veredelings- en zaadbedrijven in Noord-Holland Noord zijn internationaal marktleider en staan wereldwijd vooraan bij innovaties en technologische ontwikkeling. Ofwel: wat Silicon Valley is voor IT en software, is Seed Valley voor plantenveredeling en zaadtechnologie. Iedereen kan werken in deze florierende branche met een groot maatschappelijk belang, namelijk het beschikbaar maken van gezonde voeding en fleurige bloemen. 'Jaarlijks zijn er wel 300 vacatures te vervullen', zegt projectleider Marloes Oost van Seed Valley. 'We hebben ook veel vacatures op hbo-niveau. Afgestudeerden van hogeschool Van Hall Larenstein met een opleiding als Tuin- en akkerbouw, Bedrijfskunde en agribusiness of Biotechnologie passen goed bij onze bedrijven.'

Biotechnologie is de opleiding van Inge de Jong. Voor haar

juniorstage maakte ze kennis met Dekker Chrysanten, een van de bedrijven die bij Seed Valley aangesloten zijn. 'Ik stuitte op Dekker Chrysanten tijdens de Flower Trade Fair. Ik liep er rond, omdat mijn ouders een bloembollenbedrijf hebben en zag de stand van Dekker Chrysanten. Op het eerste gezicht leek het mij een leuk bedrijf. Ik stapte op de standhouder af en vroeg naar de stagemogelijkheden. Ik stuurde mijn cv en motivatie op en mocht op sollicitatiegesprek komen. Hierna kreeg ik te horen dat ik mijn juniorstage bij Dekker Chrysanten kon gaan doen.' Na de juniorstage deed ze ook haar afstudeerproject bij Dekker Chrysanten. 'Het lab had iemand nodig door het vertrek van een medewerker. Ik had het in eerste instantie niet zo gepland, maar het was wel heel leuk en het kwam goed uit. In coronatijd was het best lastig om een afstudeerplaats

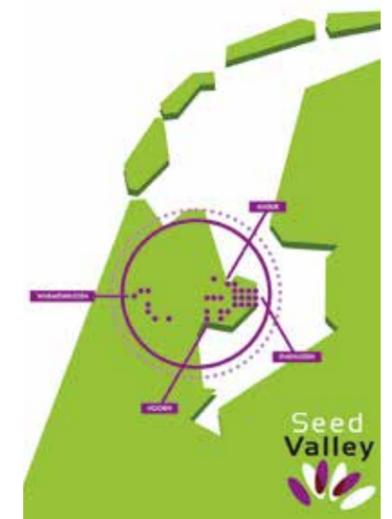
te vinden. In mijn afstudeeronderzoek ben ik me gaan richten op een bodemschimmel in de chrysantenteelt. De kennis die ik opdoe hopen we in te gaan zetten voor resistentieveredeling. Begin juli studeer ik af en na de zomervakantie treed ik bij Dekker Chrysanten in dienst.'

Wat Inge zelf zo aantrekkelijk vindt aan Dekker Chrysanten is de bescheiden lab-afdeling. Al is Dekker Chrysanten in het geheel een groot bedrijf met ruim 1000 medewerkers wereldwijd en zo'n 170 in Nederland. 'Studenten biotechnologie kozen vooral voor stages bij grote groenteveredelingsbedrijven. Ik hoef niet per se een groot bedrijf, ik wilde gewoon een mooie stage. Voordelen van een kleinschalig laboratorium vind ik dat je allerlei werkzaamheden kan doen en meer mogelijkheden hebt om te laten zien wat je allemaal kan.

Daarom heb ik bewust gekozen voor Dekker Chrysanten. Het geeft me meer kansen om veel te leren en mezelf te ontwikkelen.'

Kijk voor alle vacatures en stages op www.seedvalley.nl.

TEKST RIA DUBBELDAM

KLAAR VOOR EEN BAAN IN DE GROENE SECTOR?

- ✓ Vacatures
- ✓ Sollicitatietips
- ✓ LinkedIn en CV

Wat zijn jouw **carrièrewensen**? Waar liggen jouw **kansen** en hoe vergroot je je **kans op een baan**?

- ✓ Groene ruimte & milieu
- ✓ Dier- en veehouderij
- ✓ Tuin- en akkerbouw
- ✓ Food

WWW.AERESAGREE.NL

Kom in gesprek met:

Mirjam
06 23726018

Leonie
06 53782070

Bert
06 15189137

Hans
06 22609294

Larensteinselaan 26B, Velp

TO DO LIST

- SOLLICITEREN BIJ
- DUVEKOT RENTMEESTERS
- _____
- Naar duvekotrentmeesters.nl/vacatures ^{gaan}
- _____
- Vacature ^{voor} 'junior rentmeester' checken
- _____
- Motivatiebrief en CV sturen naar solliciteren@duvekotrentmeesters.nl
- _____
- _____
- (tot nu toe)

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Bij BOOT werk ik dagelijks met mijn collega's aan de uitdaging om onze leefomgeving toekomstbestendig in te richten. Van infra, bouw, mobiliteit en water tot klimaat, milieu, veiligheid, sport en recreatie. Doe jij met ons mee? - Cynthia
Bekijk onze vacatures op werkenbijboot.nl

Plesmanstraat 5, Veenendaal | info@buroboot.nl | 0318-527 600 | buroboot.nl

CARRIÈRE

Toen ze merkte dat het werk bij Nuon-Vattenfall haar meer energie kostte dan het opleverde, gooide Marjolein Kelder haar loopbaan over een andere boeg. Als projectleider bij milieuorganisatie Natuur & Milieu zet ze zich nu in voor een rijke Noordzee met een bloeiende onderwaternatuur.

'Windpark op zee biedt kansen voor nieuwe natuur'

Naam: Marjolein Kelder
Opleiding: Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden, Wildlife Management, Nutrition and Care, 2007; Tropical Research and Conservation Centre (TRACC) Borneo, Marine Science AS & A Level, 2020
Functie: senior projectleider bij Natuur & Milieu

Wat heb je gedaan bij Nuon-Vattenfall?

'Ik begon in Leeuwarden op de klantenservice, waarbij ik vooral huishoudens adviseerde. In eerste instantie zag ik het als een bijbaan waarmee ik geld kon verdienen voor rijlessen, omdat een rijbewijs bij een baan in het natuurbeschermer van pas zou komen. Leuke collega's, goede opleidingsmogelijkheden en het salaris zorgden er echter voor dat ik bleef. Door een interne promotie kon ik in 2010 vanuit Friesland terug naar de Randstad, waar al mijn familie woont. In 2013 begon het bedrijf met een afdeling op het gebied van elektrisch vervoer. Toen ze me daarvoor vroegen sloot dat mooi aan bij mijn behoefte om de wereld wat duurzamer te maken. Opnieuw begon ik bij de klantenservice en na verloop van tijd kon ik me opwerken tot projectleider.'

Wat was het leukste aan het werk bij het bedrijf?

'De samenwerking met externen. Dat je samen aan een project begint, daarover nadent, dat onderweg aanpast en aanstuurt. Mijn kracht ligt in het organiseren en dingen op elkaar afstemmen, zodat je aan het eind echt een tastbaar resultaat kunt opleveren. In mijn geval waren dat laadpalen voor elektrische auto's.'

Kun je iets vertellen over je carrièreswitch?

Al langere tijd had ik het gevoel dat ik onder de streep meer energie kwijt was aan mijn werk dan dat het opleverde. Het paste niet helemaal bij mijn intrinsieke motivatie, namelijk de natuur een handje helpen. Daar komt bij dat ik in

2016 kennismakte met de duiksport en dat ik al langer een liefde heb voor Azië. Door die dingen te combineren kwam ik begin vorig jaar terecht in Maleisië voor vrijwilligerswerk bij een organisatie die koraalriffen restaureert. Daarnaast volgde ik een opleiding Marine Science van een half jaar; een prachtige tijd. Na vier maanden moest ik helaas terug naar Nederland in verband met covid-19, waar ik de opleiding digitaal heb afgerond.'

Je bent nu betrokken bij een kunstmatig rifproject, 12 kilometer uit de kust van Scheveningen

Tot een eeuw geleden kwamen in 30 procent van de Nederlandse Noordzee wilde oesterbanken voor. Door de visserij zijn deze nagenoeg verdwenen. Bij het rifproject testen we structuren, waarop rifbouwende soorten zoals oesters, mosselen en kokerwormen zich kunnen vestigen, op bijvoorbeeld stabiliteit. De keuze voor de locatie, buiten een windpark, is niet toevallig. De plek is met kleine schepen bereikbaar, in relatief weinig tijd. Ook mag er gedoken worden, wat in een windpark niet mag. Andere onderzoeken van De Rijke Noordzee, een samenwerking tussen Natuur & Milieu en Stichting De Noordzee, vinden wel plaats in windparken. We denken dat de ontwikkeling van onderwaternatuur in windparken succesvol kan zijn, omdat vissen over de bodem daar niet mag én omdat er hard substraat in de vorm van palen en funderingen aanwezig is. De verschillende proeven moeten eind 2023 uitmonden in een toolbox met bouwstenen, waarmee windmolenbouwers kunnen zien hoe ze op verschillende locaties natuur kunnen

ontwikkelen. Naast schelpdierbanken moet je dan denken aan kleurige anemonen, zeesterren, kabeljauw, roggen en zelfs kleine haaiensoorten.'

Om de structuren van het kunstmatige rifproject te monitoren wordt met duikers gekeken hoe de natuur op het kunstrif zich ontwikkelt. Duik jij ook mee?

'Nee, ik vind duiken heel leuk en wil in de toekomst ook graag bezig blijven met de zee, maar de Nederlandse wetgeving schrijft voor dat voor deze doeleinden alleen beroepsduikers ingezet mogen worden en dat ben ik niet. Dat is een erg lange weg die ik waarschijnlijk niet ga bewandelen.'

TEKST EDWIN VRIEZEN
FOTO ROBIN PHILIPPO (CAMP MANAGER TRACC BORNEO)

Ecoloog wordt natuurinclusieve boer

Op 17-jarige leeftijd – nog voor zijn studie Bos- en Natuurbeheer – begon Johannes Regelink met adviesbureau Regelink Ecologie & Landschap. Hoe leuk zijn collega's ook waren, na zo'n 15 jaar werd het tijd voor een nieuwe uitdaging. Hij verkocht zijn aandeel om samen met zijn partner Joanne Malotaux natuurinclusief te gaan boeren. Per 2021 is Burgerboerderij De Patrijs van start gegaan.

Op het boeren erf in Vorden vertellen Johannes Regelink en Joanne Malotaux hoe ze op deze plek zijn beland: het is familiebezit. Johannes' overgrootvader heeft deze boerderij begin vorige eeuw gebouwd. Twee ooms hebben het bedrijf voortgezet. 'Mijn ooms zochten een bedrijfsopvolger en vroegen me ruim twee jaar geleden of ik interesse had. Ze wilden best snel stoppen: per 1 januari 2021. Voor ons zou 2023 prettiger zijn geweest, maar ja, zo'n kans als deze krijg je maar eens in je leven. En dat op zo'n mooie plek in de Achterhoek.' Regelink heeft boerenwortels, maar wat heeft Joanne Malotaux met landbouw? Zij heeft in Wageningen Bos- en Natuurbeheer gestudeerd en gaf tot voor kort biologieles op de middelbare school in Wageningen. Vorig jaar zomer stond ze volop in de media-aandacht. Ze was uitverkozen tot 'groenste docent van het jaar' vanwege haar initiatief voor een grote schooltuin van 1200 m². 'Ik ben weliswaar ecoloog maar heb een sterke affiniteit met voedselproductie. Om mijn leerlingen in direct contact te brengen met de herkomst van ons eten, besloot ik een schooltuin op te

zetten. Die ervaring neem ik nu mee naar onze burgerboerderij. De schooltuin was een vingeroefening voor het megalomane plan waar we nu aan bouwen.'

Minder vee

Hun kennis van natuurlijke systemen gaan ze nu vertalen naar een agro-ecologisch gemengd boerenbedrijf; een bedrijf met melkvee, varkens, kippen, groente- en fruitteelt dat het landschap verrijkt en de biodiversiteit versterkt. Als eerste pakken ze de melkveehouderijtak aan. De huidige veestapel met 160 koeien brengen ze geleidelijk terug naar 70 dieren. Regelink: 'Dan belasten we niet langer de bodem met meststoffen en de omringende natuur met stikstof. Ook leggen we dan niet langer beslag op tropisch regenwoud. Wij willen dat doorbreken door onze koeien alleen te voeden met wat ons land opbrengt.' Het huidige grasland – 'nu Engels raagras waar geen greintje biodiversiteit in zit en wat gevoelig is voor droogte' – willen ze omvormen tot een kruidenrijke grasmat die ook veel gezonder voer vormt voor het vee.

Ervaringsplaatsen

Met een forse inkrimping van de veestapel alleen leggen ze geen financieel gezonde basis. Dat hoeft je Regelink als ondernemer niet te vertellen. Dus komen er enkele bedrijfstakken bij. Ze gaan het niet allemaal zelf doen. Het plan is om ervaringsplaatsen aan te bieden aan jonge mensen die duurzaam willen boeren, maar nog geen plek hebben. 'Bij ons kunnen ze enkele jaren ondernemersvaardigheden opdoen om vervolgens zelfstandig verder te gaan. We hebben al een jong stel voor de verzorging van het melkvee en de verzuivering.' In de toekomst zou het bedrijf plek kunnen bieden aan vijf huishoudens. Verder zoeken ze in de omgeving samenwerking met andere bedrijven om zo kringlopen te sluiten. Johannes: 'Onze kippen worden aanvullend gevoerd met granen van boerderij Veldhorst. Kippen hebben een belangrijke functie op onze boerderij. In het weiland pikken ze larven en dergelijke uit de mest waardoor de parasietendruk vermindert. Ook zorgen ze voor verspreiding van de koeienmest over het land. Voor de reststromen van de boerderij, zoals de wei die overblijft van de zuivelverwerking, zullen we varkens gaan houden.'

Voorbeeldboerderij

Burgerboerderij De Patrijs wil een voorbeeld zijn voor de jonge boerzonen en -dochters die boos op de trekker naar Den Haag rijden, omdat ze het

ouderlijk bedrijf willen overnemen maar het financieel gezien niet kunnen. 'De landbouw zit financieel vast. Van de huidige melkprijs kun je niet duurzaam boeren en eigenlijk überhaupt niet boeren. De afhankelijkheid van een coöperatie die de prijs bepaalt, daar moeten we vanaf. Ook kunnen we nooit concurreren met boeren in China, Australië en Canada. De uitdaging – ook voor ons – is om een ander verdienmodel te ontwikkelen. Wij geloven dat het kan. Steeds meer consumenten zijn bereid om iets meer te betalen voor duurzaam en lokaal geproduceerd voedsel met respect voor natuur en landschap.'

Om die bewuste mensen te bereiken steken ze veel tijd in het bekendheid geven van hun burgerboerderij. 'We nodigen mensen uit om zich aan ons te binden op een manier die bij hen past. Mensen kunnen lid worden en onze producten afnemen bij een van onze afhaallocaties of via een fietskoerier duurzaam krijgen bezorgd. We gaan veel verschillende verse producten leveren. Wat we nog niet zelf telen, wordt voorlopig geleverd door lokale boeren. Mensen kunnen ook bijdragen aan de financiering van de boerderij of als vrijwilliger aan de slag. Als de boerderij wordt gedragen door betrokken mensen, ontstaat er vanzelf een solide, toekomstbestendige basis.'

Kleinschalig landschap

Voor het herstel van het oorspronkelijke landschap nemen Regelink en Malotaux een topografische kaart uit 1850 als

leidraad. Johannes: 'Daarop zie je hoe het landschap ingrijpend is veranderd. Het was hier veel kleinschaliger. Tegenwoordig is het één grote groene, glooiende vlakte op een pleistocene dekzandrug.' De verloren beslotenheid willen ze terughalen. Een verdwenen laan gaan ze herinplanten met inheemse bomen. In de kruidenrijke weilanden komen solitaire bomen die het landschap verrijken, CO₂ opslaan en schaduw geven aan de koeien. Bij het erf komt een voedselbos voor voedselproductie en voor de esthetische waarde. Vrijwilligers en schoolklassen mogen overal bij helpen. Graag zelfs. Malotaux: 'We heten niet voor niets een burgerboerderij!'

Missie

De kennis die ze opdoen willen ze graag delen. Daarvoor komt een cursusaccommodatie, waar ook anderen gebruik van kunnen maken. Buiten de eigen boerderij is Malotaux al bezig met kennisoverdracht. Op proefboerderij De Marke voor natuurin-

clusieve landbouw versterkt ze als onderwijscoördinator de verbinding tussen Gelderse mbo- en hbo-instellingen. Door studenten op agrarische bedrijven in te zetten wordt de innovaties voor kringloop- en natuurinclusieve landbouw versneld. Vanuit De Marke legt ze natuurlijk ook een verbinding met de eigen burgerboerderij. Regelink blijft naast de boerderij ook werken voor Squarewise, dat zich richt op onder andere landbouw- en energietransitie en biobased bouwen. Ze zijn uitgesproken mensen die gedijen bij samenwerking met anderen aan een duurzamere wereld. Als ze op hun boerenbedrijf door ruige plekken, hagen en kruidenrijke graslanden de patrijs terug weten te lokken, is hun missie geslaagd. 'Dan weten we dat het weer goed zit met de biodiversiteit.'

TEKST RIA DUBBELDAM
FOTO'S HANS DIJKSTRA, PATRICK VAN GEMERT/ZUTPHENS PERSBUREAU EN BURGERBOERDERIJ DE PATRIJS

Naam Johannes Regelink (VHL, Bos- en Natuurbeheer (niet afgerond),

master Leren en Innoveren bij Stoas Wageningen, 2016); Joanne Malotoux (WUR, Bos- en Natuurbeheer, 2013)
Bedrijf Burgerboerderij De Patrijs, Vorden, sinds januari 2021
Oppervlakte 50 hectare, waarvan 34 hectare eigen grond en 16 hectare gepacht; gehuurde zuivellocatie in Zutphen
Bedrijfstype melkveehouderij wordt een gemengde, natuurinclusieve boerderij met plek voor meerdere ondernemers, educatie en burgerbetrokkenheid
Informatie <https://depatrijs.eco>

DUPP

your career in food

recruitment - interim - executive search

www.dupp.nl info@dupp.nl Wageningen

'K3 geeft me de beste start voor mijn carrière'

Madelen Kindt en Jelle van Spanje zijn beiden aangenomen bij gebiedsontwikkelaar K3. Madelen gaat aan de slag als junior rentmeester en junior gebiedsontwikkelaar en Jelle als technisch tekenaar. Ze staan te trappelen om te beginnen.

Madelen, student Bos- en natuurbeheer bij hogeschool Van Hall Larenstein, heeft haar afstudeeropdracht over aanleg van waterbuffers op landgoederen in Oost-Nederland net ingeleverd. Voor K3 is het mogelijk een interessante innovatie. 'Afstuderen was leerzaam maar ook pittig. Je duikt in een onderwerp en doet tegelijkertijd mee in het bedrijf. Gelukkig kende ik ze al van mijn stage.'

Jelle is klaar met zijn opleiding Watermanagement bij Helicon MBO Velp en stroomt door naar Land- en watermanagement van VHL. 'Deeltijd, want ik ga ook werken bij K3.' 'Ideaal', lijkt Madelen dat. 'Wat je gaat leren kun je meenemen naar school en omgekeerd. Zo kun je onderzoeken wat je wel en niet leuk vindt.'

Jelle: 'Studeren en werken schijnt intensief te zijn, maar omdat het mbo me redelijk makkelijk afgang en ik het bij het bedrijf naar mijn zin heb, is het vast goed te doen. Technisch tekenen vind ik heel leuk, maar gebiedsontwikkeling spreekt me ook aan. Wie weet kan ik dat in combinatie met schoolopdrachten oppakken. Bij K3 zijn in ieder geval genoeg mogelijkheden.'

Madelen: 'Gebiedsontwikkeling is een veelomvattend vakgebied. Bij K3 zijn alle expertises aanwezig. Je kunt ook niet zonder elkaar. Op de afdeling regelen wij de vergunningen en kijken we naar de mogelijkheden voor een optimale gebiedsinrichting na de

winning van zand, grind en klei. Want we graven dat niet zomaar weg. De tekenaars schetsen het eindbeeld voor landschap en natuur. De communicatie met de omgeving wordt door de rentmeester en de projectleiders gedaan. Inrichtingsschetsen waarin alle belangen zijn samengevoegd zijn onmisbaar.'

Jelle: 'Als wij op de afdeling klaar zijn met de plannen voor de delfstoffenwinning en gebiedsontwikkeling, gaat het project naar het team dat de winning daadwerkelijk gaat uitvoeren. Het zand, het grind en de klei dat zij winnen wordt verkocht aan de bouwsector.'

Als kind maakte Madelen al kennis met delfstoffenwinning. 'Met mijn vader fietste ik langs de Bemmelse Waard. Hij wees me op de zandwinning van K3. Het zei me nog niet veel. Jaren later fietste ik er weer langs. Het gebied was zo mooi geworden. Er was natuur ontstaan en de zandwinning was een stuk opgeschoven. Tijdens mijn stage bezocht ik de Bemmelse Waard met mijn stagebegeleider. Hij legde uit dat een project wel zo'n twintig jaar in beslag kan nemen. Het was zo'n leuke stage! De sfeer was goed en inspirerend.' Jelle: 'Dat ondervond ik ook tijdens mijn

stage en met het tekenwerk. Ik had er nog niet veel ervaring mee, maar de collega's waren er altijd om me te helpen. Zelfs 's avonds en in het weekend. En als je iets goeds aflevert, wordt dat erg gewaardeerd. Wat ook leuk is, is dat er veel jonge mensen op de afdeling werken.'

Madelen: 'Voor jongeren zoals wij is het essentieel om meegenomen te worden in het werkproces en goede begeleiding te krijgen. Je kan iedereen aanspreken en er wordt constructief meegedacht. Het voelt als de beste basis om mijn carrière te starten.' Jelle: 'Alles kan. Dat is echt top.'

Nieuwsgierig? Bekijk de vacatures op www.k3.nl/werkenbijk3. Je kunt ook open solliciteren. Stuur dan een mailtje naar werkenbij@k3.nl.

TEKST RIA DUBBELDAM

AAN DE SLAG BIJ ROYAL DE HEUS

VACATURE

BEKIJK ONZE VACATURES

Binnen de Nederlandse Agri&Food is de diervoedersector een kennisintensieve bedrijfstak, die internationaal een koppositie inneemt. Royal De Heus speelt daarin een toonaangevende rol. Elke dag zijn wij bezig met het ontwikkelen van efficiënte en kwalitatieve diervoederconcepten.

Nieuwsgierig en **innovatief** gaan wij daarbij voortdurend op zoek naar nieuwe mogelijkheden voor onze klanten. Royal De Heus biedt **ondernemende professionals** de mogelijkheid om deze leidende rol in de sector verder te helpen ontwikkelen. Bekijk onze vacatures op www.de-heus.nl/werken-bij-de-heus of stuur een open sollicitatie.

Online solliciteren gaat goed; het wordt een blijvertje!

Sinds de coronapandemie verloopt het solliciteren heel anders. Word je uitgenodigd voor een gesprek, dan ga je niet naar het bedrijf of de organisatie toe maar heb je als sollicitant in eerste instantie alleen online contact. Wat is jouw ervaring daarmee? Gaat het zo ook goed of is het op deze manier toch lastiger om jezelf te profileren of om een goede indruk te krijgen van het bedrijf of de organisatie? Ofwel: wat zijn de voor- en nadelen van online solliciteren.

SAMENSTELLING EDWIN VRIEZEN EN RIA DUBBELDAM

Eloy Tiemersma

- Ecologisch adviseur bij Econsultancy BV
- Wildlife Management, 2020

‘Door de pandemie zijn we gedwongen toe te geven aan de digitale mogelijkheden van tegenwoordig. Als sollicitant heb ik dat ervaren door sollicitatiegesprekken te voeren vanachter de laptop. Erg gemakkelijk, zonder onnodige reistijd. Voor een eerste kennismaking werkt dit prima. Een gesprek via de webcam voelt echter erg klinisch en onpersoonlijk, je kijkt elkaar niet eens aan. Het maakt het overtuigen van de potentiële werkgever niet gemakkelijk. Daarvoor is een **tweede gesprek op kantoor toch cruciaal**. Communicatie gaat namelijk niet alleen via woorden, lichaamstaal is minstens zo belangrijk. Door een gesprek in levende lijve te voeren kun je de opdrachtgever overtuigen met je sociale vaardigheden. Daarnaast wil je, voordat we onszelf verbinden aan een bedrijf, de sfeer aanvoelen, de medewerkers ontmoeten en de koffie geproefd hebben. Een eerste kennismaking via de webcam kan prima en zal dan ook zeker blijven, maar uiteindelijk zal een persoonlijk gesprek de doorslag geven.’

‘De laatste anderhalf jaar heb ik meerdere sollicitatieprocedures doorlopen als sollicitant. In deze periode heb ik meerdere keren voor korte duur – op mijn initiatief – voor verschillende werkgevers gewerkt. Toevallig overlapte mijn zoektocht met de covid-19-pandemie. Terugkijkend op het afgelopen anderhalf jaar kan ik constateren dat online solliciteren mij goed is bevallen. Wellicht dat mijn positieve ervaringen kunnen worden verklaard – of in ieder geval onderbouwd – doordat mijn GEO-ICT-werk zich uitstekend leent om op afstand te worden verricht, of omdat ik de laatste jaren meermaals sollicitatieprocedures heb doorlopen. Het neemt niet weg dat ik deze vorm van solliciteren ben gaan waarderen.

Het gemak en de vertrouwdeheid van mijn eigen omgeving zijn voor mij het sterkste voordeel van online solliciteren. Daarentegen is het risico op het vormen van een onvolledig beeld van de werkgever aanwezig. Door gerichte vragen te stellen kan het verschil met een fysiek bezoek mijns inziens grotendeels worden afgevangen.’

Jolan van Deurzen

- GIS-specialist, werkzaam bij verschillende detacheerders
- Bos- en Natuurbeheer, 2017

Tom Eichler

- Landschapsontwerper en stedenbouwkundige bij NieuwBlauw stedenbouw en landschap
- Tuin- en Landschapsinrichting, 2017

‘Ik raakte mijn baan kwijt aan het begin van de pandemie en was genoodzaakt om online te solliciteren. Het zoeken naar vacatures en het schrijven van een brief bleef hetzelfde. Het solliciteren zelf was daarentegen wel anders. Bij een bureau waar ik voor een eerste gesprek mocht ‘komen’ liep ik tegen het volgende aan: **een realistische eerste indruk krijgen van het bureau was bijna onmogelijk**. Ik vind een prettige werkomgeving heel belangrijk, omdat je er na de pandemie acht uur per dag verblijft, minus de lunchwandeling dan. En natuurlijk moet er een klik zijn met je nieuwe collega’s en toekomstige baas. De voordelen van online het eerste gesprek voeren waren er ook. Het scheelde reis(tijd), wat nooit vervelend is. Een eerste gesprek achter en scherm vond ik minder confronterend en het was gemakkelijker om vanuit huis of een andere gewenste plek je gesprek te hebben. Maar mijn voorkeur gaat toch uit naar de situatie van voor de pandemie. Toch wel fijn om meteen een goede indruk te krijgen van je, wie weet, toekomstige werkgever en werkplek.’

‘Het voordeel van online solliciteren is dat je in korte tijd veel verschillende potentiële werkgevers kunt spreken. Dit maakt het makkelijker om inzicht te krijgen in wat verschillende werkgevers te bieden hebben. Jezelf profileren lukt aardig, maar een beter beeld krijgen van de normale gang van zaken binnen het bedrijf lukt minder goed via de digitale wegen. Gelukkig ben ik voor het tweede gesprek op kantoor uitgenodigd. Hoewel de ‘normale’ situatie zich niet voordeed hielp het wel voor mijn beeldvorming. Een volledig digitale sollicitatie zie ik niet zitten, maar een hybride vorm lijkt mij een goed compromis voor in de toekomst.’

Bart Verstijnen

- Junior geotechnisch ingenieur bij Arcadis
- Land- en Watermanagement, 2017; Civiele techniek (MSc, TU Delft), 2017

Sophie Ward

- Werkzoekend
- Wildlife Management, 2019

‘Je baan verliezen in deze tijden van pandemie is voor veel mensen realiteit, en net als ik worden ze dan onderworpen aan de veranderde methode van solliciteren. Het is soms pijnlijk ongemakkelijk, maar het zorgt ook voor een goede ijsbreker, dat online solliciteren. Grapjes maken over internetverbinding of microfoonruis zijn standaard bijkomstigheden die je niet zult meemaken in een persoonlijk interview. **Toevallig had ik vorige week nog een gesprek met een werkgever wiens internetverbinding er op een goed moment volledig uit lag**, gelukkig waren we al aan het eind maar erg handig is het niet. Persoonlijk merk ik dat je de connectie mist in een online gesprek, en dan heb ik het niet over Wi-Fi maar over elkaar in de ogen kunnen kijken. Bijna niemand kijkt tenslotte recht in de webcam tijdens zo’n gesprek. Dus, alles online is voor nu misschien een noodzakelijk kwaad, maar geef mij de zenuwslappende reis naar je sollicitatiegesprek maar terug.’

‘Ik heb de eerste stappen van het sollicitatieproces online doorlopen. Na het schrijven van een motivatiebrief heeft er eerst een videogesprek plaatsgevonden en naar aanleiding daarvan volgde een meeloopdag en een tweede gesprek op locatie. Deze manier van solliciteren heb ik als prettig ervaren. De eerste kennismaking online vond ik in eerste instantie nog wat onwennig, het is wat lastiger om zo een compleet beeld van jezelf neer te zetten en een goed beeld van het bedrijf en de functie te krijgen. Daarom vond ik het **fijn dat het tweede gesprek op locatie plaatsvond**. Wat mij betreft is deze combinatie van online en op locatie een succes.’

Eva de Koning

- Verkoopadviseur After Sales bij Melktechniek West
- Dier- en Veehouderij, 2019

'Boeiend om de schakel tussen initiatiefnemer en aannemer te zijn'

Rob Rekveldt is adviseur Water en Bodem bij milieu-adviesbureau Geofoxx. Het was een bewuste keuze om na zijn opleiding Land- en Watermanagement bij dit middelgrote bedrijf te gaan werken. Hij kreeg al snel de verantwoordelijkheid over projecten.

Geofoxx is een milieu-adviesbureau met een breed palet aan expertises. Rob Rekveldt licht het toe: 'We zijn ontstaan uit het bodemvakgebied maar houden ons ook bezig met GIS & data, water & klimaat, gezondheid en ecologie & biodiversiteit. Onze projecten hebben meestal een bodemkwestie als hoofdvraag, maar er spelen daarnaast vaak andere zaken. Misschien is er op een ontwikkellocatie wel een kapvergunning nodig, komt er herbruikbare grond vrij of ligt er een (grond)water-vraagstuk. Over al deze overlappende vakgebieden kunnen we adviseren. Zo denken we bij een nieuwe woonwijk mee over het waterhuishoudkundig ontwerp of bij de sloop van het gebouw over het inpandige asbest.'

Rekveldt maakte tijdens zijn stage kennis met Geofoxx. 'Ik ben een doorstromer vanuit het mbo en wilde na mijn opleiding bij een aannemer te gaan werken. Want daar gebeurt het, het daadwerkelijke maken. Een docent op Larenstein gaf me het advies om eens bij een adviesbureau te gaan kijken. De stage bij Geofoxx bleek verrassend leuk. Je staat precies tussen de planvorming van overheden en initiatiefnemers en de aannemer met voeten in de klei. Je moet met beide overweg kunnen en kennis van zaken hebben. Met die combinatie wilde ik verder. Tijdens mijn opleiding heb ik nog bij twee grotere adviesbureaus gekeken, maar een middelgrote organisatie met een ons-kent-ons-mentaliteit sprak me veel meer aan. Ik heb contact met Geofoxx gehouden en na mijn afstuderen kon ik er terecht.'

Bij Geofoxx werken circa 70 medewerkers verdeeld over kantoren in Oldenzaal, waar Rekveldt is gestationeerd, Tilburg en Gouda. 'We werken dus landelijk maar het gros van de projecten bevindt zich in de regio's rondom de kantoren. Hoewel de meeste van mijn projecten zich in Twente afspelen ben ik ook landelijk actief. Ik heb een project gehad op Terschelling en laatst was ik in Dordrecht. Ook kom ik regelmatig op kantoor in Tilburg. Wat dat betreft cross je het hele land door.'

Rekveldts expertise is bodem en water. Hij werkt vooral voor gemeenten, aannemers en adviesbureaus in herontwikkelingen, nieuwbouwwijken, dorpsuitbreidingen en dergelijke. 'Stel een weg wordt opnieuw ingericht, dan onderzoek ik waar het asfalt naartoe kan en of de fundatie onder de weg is te hergebruiken. Ook kijken we naar de effecten van tijdelijke grondwaterverlagingen die nodig zijn bij rioolvervanging. Hoeveel water moet er weggepompt worden en hoe kunnen we slim bemalen? Is de fundering van de huizen langs de weg in orde zodat er geen verzakkingen plaatsvinden? Kortom, heel divers werk waarbij het aankomt op een integrale blik.'

Door zijn werkervaring is hij tegenwoordig van A tot Z bij projecten betrokken. 'Langzamerhand bouw ik, samen met het marktteam, een eigen klantenkring op. Steeds vaker komt een offerteaanvraag rechtstreeks binnen. Dan schrijf ik zelf de

offerte, zoek ik de juiste collega's erbij en begeleid ik het project. Ook rond ik het project zelf af met een eindgesprek. De ene week ben ik op locatiebezoek, de andere week maak ik de offerte, dan weer een week op kantoor om te rapporteren, een dag naar buiten om te kijken of het veldwerk goed gaat. Zo is elke dag weer anders.'

TEKST RIA DUBBELDAM

bodemanalyse uitvoeren

Oostduinlaan - Den Haag

grondsamenstelling bekijken

Veluwetransferium - Ugchelen

je moet van onderaf beginnen

Nieuwe stap in je carrière?

Als oud-Larensteiner help ik je graag aan een nieuwe baan!

aatop MILIEU & RUIMTE
personeelsintermediair

Gespecialiseerd in werving, selectie & detachering.

Schrijf je in op www.aatop-milieu-ruimte.nl

BEAUTY AND BRAINS

WAT GA JIJ DOEN?
JOIN-SEEDVALLEY.NL

Lisdodde heeft toekomst als natuurlijk isolatiemateriaal

De grote lisdodde is niet te missen als lange oeverplant waarvan de bloeiwijze sterk doet denken aan een zeer grote sigaar. Hoewel de plant naast haar opvallende uiterlijk verder geen bijzonderheden lijkt te hebben, is het tegenovergestelde het geval. Bouwgroep Dijkstra Draisma in Dokkum teelt sinds dit jaar lisdodde specifiek om er huizen mee te isoleren. Coen Verboom, innovator bij de bouwgroep, vertelt ons meer over zijn project.

De lisdoddestengel met luchtkamers.

Verboom voor de klimaatkamers.

Coen Verboom werkt ruim vier jaar bij Bouwgroep Dijkstra Draisma (BGDD). Op het eerste gezicht lijkt het niet echt een logische keuze om voor een bouwbedrijf te kiezen na een bacheloroopleiding Kust- en zeemanagement aan de hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden en een masteropleiding Milieuwetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Toch is het een goede match. Verboom heeft van beide opleidingen veel profijt. Hij ervaart het als een voordeel om juist geen bouwkundige achtergrond te hebben. Zo wordt hij niet gehinderd door eventuele voorkennis. Bij innovaties is het juist goed om *out of the box* te kunnen denken. Het systeemdenken – methodisch afpellen van een complexe situatie in processtappen – dat hij tijdens zijn master aan de RUG heeft geleerd, komt goed van pas. Bij BGDD richt hij zich in het bijzonder op circulair bouwen, waarbij gebouwen zo min mogelijk milieu-impact hebben en bij voorkeur juist positieve gevolgen. Circulaire bouw vindt Verboom een razend interessante ontwikkeling.

Het concept staat nog in de kinderschoenen en voor hem als innovator valt er dus des te meer te ontdekken en te ontwikkelen. Bij circulaire bouw gaat het om zaken als de levenscyclus van een product, de CO₂-voetafdruk en de mogelijkheden voor hergebruik. 'Afval is in onze maatschappij nog een groot probleem. De eerste voorzichtige stappen voor hergebruik worden al gezet maar dat is nog maar het begin. We moeten ons denken veranderen door te kijken naar waar een materiaal vandaan komt en ook weten wat er gebeurt als we het recyclen. Veel recyclebaar materiaal wordt nog gewoon verbrand', aldus Verboom.

Natuurproduct

Om mogelijkheden te verkennen heeft BGDD als eerste stap een levenscyclusanalyse (LCA) gemaakt van de gevel van haar eigen kantoor. De LCA toonde aan dat wat betreft isolatiemateriaal nog veel te winnen viel. 'Zo is de zoektocht naar een alternatief begonnen. Tijdens onze zoektocht naar een circulaire oplossing voor isolatiemateri-

aal hebben we bijvoorbeeld gekeken naar oud wc-papier maar uiteindelijk kwamen we toch uit op de lisdodde. Lisdodde is heel geschikt, omdat de stengel bestaat uit kleine kamertjes met stilstaande lucht. Dit geeft een natuurlijke isolerende werking. De pluizige sigaren geven het isolatiemateriaal structuur.' Maar hoe bepaal je nou of een idee ook werkt? Verbooms kennis van hoe je een onderzoek opzet en uitvoert, opgedaan tijdens zijn opleiding Kust- en zeemanagement, kwam goed van pas. In de eigen testfaciliteiten in Dokkum zijn onder andere de isolatiewaarde, de brandwerendheid en de schimmelgevoeligheid getest. Ook zijn de eerste proefgevels 'volgeblazen'. Gezien dit project is het niet verwonderlijk dat BGDD is aangesloten bij het onderzoeksprogramma Better Wetter, Fries voor 'beter water'. Het programma staat voor een beter, gezonder en duurzamer watersysteem in het veenweidegebied in Noordoost-Friesland en ook voor een economie waarin zoveel mogelijk producten en grond-

Oogst van lisdodde.

stoffen opnieuw worden gebruikt en waarbij zo weinig mogelijk wordt weggegooid. Better Wetter subsidieert economisch interessante en toekomstgerichte ideeën. En dat is het lisdoddeproject zeker. Niet alleen voor de bouwbranche, ook voor boeren. De lisdoddeteelt is een vorm van natte landbouw – paludicultuur – en kan een alternatief zijn voor de melkveehouderij.

Bouwen en telen

Om het proces van teelt tot bouw in goede banen te leiden besloot de bouwgroep zelf lisdodde te gaan telen. Een paar kilometer van het kantoor in Dokkum kocht het bedrijf een perceel van tien hectare waar nu duurzaam en zonder bestrijdingsmiddelen de sigarenplant wordt geteeld. Bijkomend voordeel is dat het zekerheid van beschikbaar materiaal biedt. 'Lisdodde kan ook geïmporteerd worden uit bijvoorbeeld Duitsland of Roemenië, maar waarom zou je het van ver halen, met alle transportactiviteit van dien, als het ook uit de regio kan komen? De plant groeit van nature in de Friese veenweidegebieden. Met regionale teelt bespaar je veel transport en dus CO₂- en stikstofuitstoot, waarvan vooral stikstof een aanvullende uitdaging is voor de bouwsector. De bouwgroep is momenteel het enige

bouwbedrijf in Nederland dat dit natuurproduct toepast. Tien hectare lisdodde is een beginnetje. Met elke hectare kan de bouwgroep jaarlijks tien woningen isoleren. Met de huidige tien hectare dus slechts honderd warme woningen per jaar. De potentie is veel groter en er is veel vraag naar.

Goed voor het milieu en de natuur

Het mooie van de teelt is dat het gewas jaarlijks teruggroeit en dus een continue opbrengst levert zonder dat er opnieuw gezaaid of geplant hoeft te worden. Bij het oogsten worden de steel en de bloem – de sigaar – afgesneden, maar de wortel blijft zitten, zodat de plant opnieuw kan aangroeien. Lisdodde wordt in onderzoeken en plannen dan ook vaak genoemd als alternatief voor melkveehouders in veenweidegebieden. Omdat lisdodde onderdeel is van natte landbouw voorkomt het verder inklinken van de veenbodem door ontwatering. Bij lagere waterpeilen, nodig voor veeteelt en akkerbouw, wordt het veen aan de lucht blootgesteld en breekt het door oxidatie langzamerhand af, wat leidt tot zo'n twintig tot veertig ton CO₂-uitstoot per hectare. Het inklinken van het veen is daarmee een van de grootste uitstoters

van CO₂ in ons land. Daarnaast begint in sommige gebieden in Friesland de tijd te dringen doordat het al ver gezakt is de afgelopen jaren. Dieper blijven ontwateren wordt steeds moeilijker. Door de lisdoddeteelt wordt dit voorkomen. Doordat lisdodde in natte omstandigheden wordt geteeld komt het oxidatieproces niet op gang en blijft het veen intact. Paludicultuur vertraagt niet alleen de bodemdaling, het is ook goed voor de natuur. Uit monitoring blijkt dat er op een lisdoddeveld veel meer biodiversiteit te vinden is dan op graslanden met vooral monocultureel Engels raaigras. De moerasachtige groeiomstandigheden van de lisdodde vormen een goede habitat voor allerlei planten en vogels. Bouw, boer en natuur kunnen dus eigenlijk heel goed samen.

De toekomst

Om grootschalig circulair met lisdodde-isolatiemateriaal te kunnen bouwen moet het landbouwsysteem op de schop: van koeien naar lisdodde. Het gewas groeit uitstekend in Friese veenweidegebieden en kan een economisch interessant alternatief bieden voor de koe. Als eerste bouwbedrijf dat zelf de teelt van lisdodde heeft opgepakt en er isolatiemateriaal van maakt, heeft BGDD een bijzondere prestatie verricht. Dit blijft niet onopgemerkt: agrariërs geven aan interesse te hebben in lisdoddeteelt, en Friesland prijst zich gelukkig met een prachtig innovatief en circulair product. Een bezoek van geïnteresseerde agrariërs aan het veld is gepland.

TEKST ROBIN BROMBERG EN RIA DUBBELDAM, FOTO'S BOUWGROEP DIJKSTRA DRAISMA

Lisdodde geplant in het veld van Bouwgroep Dijkstra Draisma.

Service engineers
Test engineers
R&D engineers
Product managers

Agronomists
Mechanics
Quality engineers
Optimization specialists

Apply now!

Apply now!

We offer starters the opportunity to gain international work experience.

www.huizingharvest.com
www.globalajobs.com
Agricultural Job opportunities

Zoek jij altijd alles tot op de bodem uit?

Dan zoeken wij jou!

Wij zijn een technisch ingenieursbureau met ruim zestig medewerkers verdeeld over vier vestigingen in Almelo, Weurt, Oud-Beijerland en Rolde.

Onze specialismen zijn: bodemonderzoek, geohydrologie, bodemsanering, geotechniek, asbestinventarisatie, niet-gesprongen explosieven en duurzaamheidsoplossingen.

www.werkenbijortageo.nl

Nienke en Carmen namen ook de Bomhofsplas in Zwolle in hun onderzoek mee. Hun conclusie: thermische energie uit een plas met zonnepanelen biedt ook perspectief. Het zonnepark op de Bomhofplas is een samenwerking tussen Dekker en Blauwvinger Energie (samen met bewoners de exploitant). Juli 2020 is de stroomlevering voor 8000 huishoudens van start gegaan. foto Erik Karst Fotografie

Bij Dekker denk je aan de winning van zand, grind en klei en het inrichten van uiterwaarden tot natuur. Maar duurzame energiewinning? Toch is het bedrijf er sterk mee bezig. In Zwolle ligt op een diepe plas het grootste zonnepark buiten China: 18 hectare drijvende zonnepanelen. Bij een project in Limburg komen windmolens te staan. Ook stimuleert Dekker rijden op waterstof. Bij het kantoor staan naast vele elektrische auto's ook vijf waterstofauto's. Het begin.

'De focus op energietransitie was voor mij een belangrijke reden om bij Dekker af te studeren', blikt Nienke Braas terug. 'In 2021 heeft het bedrijf 80 procent CO₂-reductie in acht jaar tijd gerealiseerd. Velen zeggen het, maar Dekker doet het.' Carmen Hazeu vult aan: 'De grote ambities vergroten de kans dat er echt wat met ons onderzoek wordt gedaan.'

Dekker wil graag weten of en hoe uit dit soort plassen koude en warmte is te winnen. Nienke: 'Het voordeel van diepe plassen is dat je onderin koude kunt halen

en bovenin warmte. Je zuigt water op, transporteert het naar een warmtewisselaar op het land die vervolgens de koude of warmte onttrekt. Daarna wordt het water teruggebracht in de plas.'

Carmen: 'In Nederland wordt al in een aantal diepe plassen thermische energie gewonnen maar deze innovatie bevindt zich nog in de beginfase. We bekijken onder welke randvoorwaarden je thermische energie uit diepe plassen kunt winnen.' Nienke: 'Welk effect heeft het bijvoorbeeld op de natuur?' Ze keken ook naar aspecten als waterkwaliteit, hydrologie, winning en opslagtechniek, beleid, vergunningen, financiën en energiepotentie van de plas. Zo'n breed spectrum maakte hun opdracht juist interessant. 'Op de afdeling Landschapsontwikkeling van Dekker heeft een projectleider met al deze aspecten te maken. Het was leuk om daar een inkijkje in te krijgen.'

Carmen en Nienke hadden het erg naar hun zin bij Dekker. Zelfs nu ze in coronatijd veel thuis moesten werken was er veel

Carmen Hazeu (l) en Nienke Braas (r).

contact, via Teams. 'Natuurlijk was het jammer dat we niet vaker in IJzendoorn konden zijn. De ligging van het hoofdkantoor aan de Waal werkte inspirerend.' Ze kozen niet voor niets de afstudeerrichting hydrologie. Ook zijn ze geïnteresseerd in innovatieve, onderzoeksgerichte onderwerpen. Van tevoren hadden ze nooit verwacht bij een zandwinningbedrijf terecht te komen. Maar Dekker steekt zijn nek uit en biedt graag plaats aan stagiairs en afgestudeerden van hogeschool Van Hall Larenstein met een duurzame, vooruitziende blik.

En als het lukt met die thermische energie uit de Willemspolder, waar is het dan af te zetten? Daar hebben Carmen en Nienke wel een antwoord op: 'Hier in de Betuwe zijn veel fruitteilers met koelcellen. Ook de glastuinbouw verbruikt veel energie. Aan dit soort grootgebruikers denken we vooral bij deze en andere plassen van Dekker.'

Zowel Nienke als Carmen studeren door aan een universiteit, Nienke in Twente en Carmen in Wageningen. Meer informatie over stage lopen of werken bij Dekker Groep kun je krijgen via landschapsontwikkeling@dekkergroep.nl. Of kijk op www.dekkergroep.nl

Word jij onze nieuwe collega?

Wil jij met jouw creativiteit, technisch inzicht en skills aan de slag met spraakmakende en uitdagende opdrachten? Samen met collega's, opdrachtgevers en partners werken aan klimaatbestendige en circulaire ontwerpen voor de openbare ruimte, sport- en natuurgebieden. Werken bij een eigentijds bureau met een uitstekende werksfeer en (samen)werken met professionals? Dan zijn wij op zoek naar jou! Je kunt werken in ons kantoor in Alkmaar, Amsterdam of Zwaag. Uiteraard in afwisseling met thuiswerken. Je bepaalt natuurlijk zelf hoeveel uren je wilt werken. Alles is bespreekbaar.

www.hbadvies.nl/werken-bij-hb-advies

Werkvoorbereider Groen en Sport

Werkvoorbereider Civiel

Ontwerper openbare ruimte / landschapsarchitect

Online VVA-A Carrièredagen: veel aanmeldingen & succesvol

Door de coronapandemie vonden de Carrièredagen van Velp en Leeuwarden online plaats. Na de aftrap door onze voorzitter IJsbrand Velzeboer begon het spektakel. Op 29, 30 en 31 maart namen zo'n veertig bedrijven en ruim vierhonderd studenten deel. Enkele deelnemers vertellen over hun ervaringen.

Vooraf konden bedrijven zich aanmelden en een pakket op maat kiezen: extra exposure via de website, deelname aan de online Carrièredag en een workshop. Veertig bedrijven stonden te popelen om deel te nemen. De communicatieafdeling van VHL en docenten zorgden ervoor dat deze dagen goed bij studenten op het netvlies kwamen. Ze deelden de informatie op het intranet en op social media en moesten er uren vrij voor worden geroosterd. Meer dan vierhonderd studenten bezochten de 25 workshops. Nooit eerder kon tijdens Carrièredagen zo'n groot aantal studenten aan zoveel workshops deelnemen.

Contact met studenten

De organisatie stak goed in elkaar, is een veelgehoorde reactie. 'We werden tijdig en goed geïnstrueerd en voor vragen konden we terecht bij de organisatoren van de online-Carrièredagen', reageert Marjon Gelink van Eelerwoude. 'Helaas bleek tijdens de workshops de deelname iets geringer dan het aantal aanmeldingen. Wellicht speelde het – eindelijk – fantastische weer parten. De workshops waren dé manier voor de deelnemende bedrijven om rechtstreeks in contact te komen met studenten en andere geïnteresseerden.

De interactie stond voorop. Digitaal is dat een grote uitdaging. De bedrijven hadden een verschillende aanpak. De Slijpkruik begon met een plenair deel gevolgd door een interactiever deel waarbij deelnemers in een casus de opgedane kennis uit het plenaire deel konden toepassen', vertelt Daphne van Laar.

Van de Berk Boomkwekerijen had twee mensen in de chatbox om zo direct studenten met vragen te woord te kunnen staan, aldus Anneke de Jong. Aan creativiteit en inzet bij de bedrijven was geen gebrek.

Enkele ervaringen

Aatop Milieu en Ruimte gaf de workshop Sollicitatie: hoe pak je dat aan? 'Naast het bemiddelen van kandidaten, zien we dat ook als een deel van ons werk, zodat onze kandidaten tijdens sollicitatiegesprekken goed uit de verf komen', zegt Michel Aalbers. 'De twee collega's die de workshop verzorgden, Christiaan Corsel en Remco Beukhof, hebben natuurlijk ook informatie gegeven over onze organisatie. Er waren zo'n veertig inschrijvingen, maar helaas was niet iedereen ingelogd. De workshop was vooral eenrichtingsverkeer, maar er waren wel wat momenten voor interactie ingebouwd. Een volgende keer zouden we bijvoorbeeld

ruimte kunnen maken voor een soort speeddates, zodat je afzonderlijke kandidaten beter kunt leren kennen. Dat kan ook online.'

Tim Steerneman verzorgde samen met een collega Ronald Huberts een workshop over Exsin Recht en Ruimte. 'Je hoopt, als je je inschrijft voor zo'n evenement, dat je jong talent warm kunt maken voor het vak. De bedrijfsnaam Exsin Recht en Ruimte maakt studenten van mogelijk niet gelijk warm om bij ons aan te kloppen. Dus zagen we het als een uitgelezen kans om uit te leggen wat we doen. Als adviesbureau hebben we vacatures in de niche van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De functies waarin je komt te werken zijn heel belangrijk en mooi; ik denk dat we dat gevoel wel hebben kunnen overbrengen.' Er waren twintig aanmeldingen voor deze workshop. Uiteindelijk namen er zeven studenten deel, waaronder één eerstejaars. 'Die stelde uitgerekend de vragen en leek echt geïnteresseerd. De ouderejaars voor wie de workshop bedoeld was, zagen en hoorden we amper. Waarom er zo weinig deelnemers waren? Ik vermoed dat het door het goede weer kwam.'

Evaluatie

Overall bezien zijn de deelnemende partijen het erover eens: voor nu was het een mooie alternatieve oplossing om in coronatijd toch Carrièredagen te kunnen organiseren, maar zodra het weer anders kan, gaat de voorkeur weer uit naar live ontmoeten! Marjon Gelink van Eelerwoude: 'Het is toch

Remco en Christiaan, accountmanagers Aatop Milieu & Ruimte, gaven een workshop solliciteren: hoe pak je dat aan?

Tim Steerneman van Exsin Recht en Ruimte: 'Je hoopt, als je je inschrijft voor zo'n evenement, dat je jong talent warm kunt maken voor het vak.'

mooier om studenten en andere geïnteresseerden in de wandelgangen te kunnen aanspreken en om spontaan een praatje te kunnen maken, dat was helaas nu wat lastiger.' Michel Aalbers van Aatop beaamt dat: 'Dit jaar kon het niet anders, maar ik moet wel zeggen dat ik het erg jammer vond om mensen niet gewoon persoonlijk te kunnen spreken. Dat vond ik een groot gemis en zie ik graag weer terugkomen. Dat we een workshop konden houden is zeker wel positief.'

Tips

Maar ook een digitale vorm van de Carrièredagen is wel voor herhaling vatbaar, al zijn daarvoor nog wel wat aandachtspunten ter verbetering, vindt Tim Steerneman van Exsin Recht en Ruimte. 'Ik organiseer maandelijks een digitale quiz, dus ik weet hoe je het via YouTube in combinatie met livestream heel mooi kan maken. We hadden dus voor de workshop een quiz gemaakt, maar de mogelijkheid om bijvoorbeeld filmpjes af te spelen in Teams verliep niet helemaal vlekkeloos, dat was wel jammer. Dat kan ook ermee te maken hebben dat we het voor de eerste keer via Teams deden. Bij een volgende keer loopt het misschien wel, omdat je dan weet waar je op moet letten. Iedereen, waarschijnlijk ook VVA Aristaeus, moet wennen aan de nieuwe situatie.' Ook andere bedrijven waren soms wat zoekende in hoe ze de workshop het

beste konden neerzetten. Een tip van Daphne van Laar van De Slijpkruik is om als organisatie een indeling te maken in thema's, zodat je als bedrijf meer houvast hebt welke onderwerpen aansluiten bij de studenten. 'Het was een uitdaging om te borgen of de informatie die je wilt delen aansluit bij de opleiding van de studenten.'

Leuke bijkomstigheid

Het in elkaar draaien van een workshop bracht soms onverwachts iets positiefs voor de eigen organisatie. 'Het thuiswerken tijdens de corona vraagt veel van medewerkers. Een leuke bijkomstigheid was dat je als bedrijf ook weer samen met collega's iets gaat opzetten

en voorbereiden', ervoer Gelink. 'Onze workshop bestond uit een Talenttalk waarbij we jonge talenten die afgestudeerd zijn aan Van Hall Larenstein 'aan tafel' hadden. Zij vertelden enthousiast over hun werk, waarom ze juist voor Eelerwoude als werkgever hebben gekozen en nog elke dag blij met die keuze zijn. De voorbereidende gesprekken geven mooie inzichten, de samenwerking schept een band en geeft een nieuw energieveld op de werkvloer.'

TEKST LEONIE HEUTINCK, EDWIN VRIEZEN EN RIA DUBBELDAM

- ADVERTENTIE -

De workshop van De Slijpkruik richtte zich op biodiversiteit in het stedelijk gebied.

Van den Berk hield een workshop over de waterhuishouding van bomen.

Van Kessel Sport & Cultuurtechniek B.V.

VAN KESSEL

#VerrassendVeelzijdig

Groenvoorzieningen | Daktuinen | Sportvelden | Terreininrichting
Drainage | Versnelde consolidatie | Bronbemaling

www.kessel.nl

HB Adviesbureau: duurzame projecten voor groene ingenieurs

Van oorsprong is HB Adviesbureau een civieltechnisch en milieukundig adviesbureau. Door grote maatschappelijke opgaven als verduurzaming, circulariteit en klimaat groeit de groene tak als een speer. 'Er komen steeds meer groenmensen bij, allemaal Larensteiners. Hier in de Randstad zijn afgestudeerden van Van Hall Larenstein enorm gewenst', schetst Frank Miedema de situatie. 'We hebben geregeld vacatures.'

Samen met zijn groene collega's vormt Frank Miedema een fijn team met een mooie mix van junior tot senior professionals. Ze houden zich bezig met sport (nieuwbouw, vervanging van sportvelden, herontwikkeling van sportcomplexen), stedelijk groen (beplantingsplannen, parkrenovaties, herontwikkeling van woonwijken) en natuur (bijvoorbeeld bollengronden die aan de natuur worden teruggegeven). Zelf kwam Miedema zo'n drie jaar geleden het bureau binnenrollen, om als ervaren tuin- en landschapsinrichter de functie van project-leider Sport, Natuur en Groen op zich te nemen.

'Wat HB Adviesbureau onderscheidt is de integrale aanpak van opdrachten. We kijken niet enkel naar het sportveld of groen, maar pakken gelijk ook de verlichting, paden, verharding, waterhuishouding enzovoort mee. Onze landschapsarchitecten worden daarom gelijk aan de voorkant van projecten betrokken en dus niet pas in de bestekfase, wanneer allerlei slimme oplossingen niet meer kunnen. Met onze landschapsarchitecten en ons speciale adviesteam denken we vooruit.'

Miedema licht toe wat het adviesteam doet. 'Een jaar geleden besloten we dat team in te stellen om opdrachtgevers nog beter te

kunnen adviseren bij hun integrale en duurzaamheidsvraagstukken. Het adviesteam houdt zich o.a. bezig met zaken als circulariteit, (bio)diversiteit, klimaatbestendigheid en energietransitie. Om dit soort complexe opgaven goed aan te pakken zijn in het adviesteam al onze vakdisciplines vertegenwoordigd. Naast groen gaat het bijvoorbeeld ook over riolering, wegen en speelplekken. Het team neemt opdrachtgevers mee in mogelijkheden om hun duurzaamheidsdoelen te bereiken. We werken echt oplossingsgericht. Zo adviseert het team hoe een wijk klimaatbestendig kan worden gemaakt en betreft bewoners erbij via duurzaamheidsessies. Of we laten zien hoe in grote stadsparken de monotone grasvelden kunnen plaatsmaken voor kruidrijk gras met veel biodiversiteit. In de sport schetsen we bijvoorbeeld de kansen voor waterberging onder de velden. Daarmee koel je de velden, koel je de stad en is het water te gebruiken voor beregning van de sportvelden of bijvoorbeeld de naastgelegen groenzones.'

Het adviesteam zit geregeld met beleidsbeplanners en RO-medewerkers van de gemeente aan tafel. Dat vraagt bepaalde expertises. 'Larensteiners hebben die. Van Hall Larenstein biedt allround groene opleidingen, wat goed aansluit bij onze

nieuwe aanpak voor de inrichting en herinrichting van de openbare ruimte.'

De oplossingen uit de koker van het adviesteam van HB Adviesbureau vergen soms iets hogere investeringen dan de traditionele, maar die verdienen zich volgens Miedema op termijn terug. 'Om dat inzichtelijk te maken ramen we ook de beheers- en onderhoudskosten en stellen we meerjarenonderhoudsplannen op. Zo laten we zien wat een investering op de langere termijn oplevert. Dat kunnen financiële besparingen zijn in het beheer en onderhoud, maar ook meer indirecte voordelen zoals vastlegging van CO2, beperking van hittestress, een betere leefomgeving en gezondere bewoners.'

Het werk bij HB Adviesbureau is erg veelzijdig. 'Je bent nooit met één ding tegelijk bezig. Een hokjescultuur of afdelingen kennen we niet. De experts van verschillende vakgebieden zitten naast en door elkaar om goed met elkaar mee te denken. Iedereen neemt zijn eigen verantwoordelijkheid. Dat maakt het zo'n leuke werkomgeving. En we hebben een professionele leeromgeving (de HB Academy) waarin zowel starters als ervaren medewerkers continu kunnen leren en ontwikkelen. Kom dus ook bij ons werken', roept Miedema op. 'Vind je onze hoofdvestiging Alkmaar wat ver weg? Tegenwoordig zitten we ook in Amsterdam. En het thuiswerken maakt het mogelijk dat je iets verder weg woont omdat je niet iedere dag naar kantoor hoeft.'

TEKST RIA DUBBELDAM

Kun je ziek worden van bedorven vlees? (deel 1)

Vlees is redelijk bederfelijk. Maar wanneer wordt vlees echt gevaarlijk? Waarom worden we zelden ziek van bedorven vleeswaren? Waarom kunnen we varkensvlees beslist niet rauw eten en rundvlees (tartaar) wel? Hoe deed men het vroeger toen er geen koelkasten waren? Allemaal leuke vragen voor nieuwsgierige studenten voedingsmiddelentechnologie en iedere alumnus van Van Hall Larenstein.

Behandeling van vlees. Onze voorouders waren beslist geen vegetariërs, integendeel. Woeste jagers gehuld in berenvellen legden alles wat op vier poten rondliep op een vakkundige manier om. Het vlees was dagvers en werd dezelfde dag nog geconsumeerd. Zo snel consumeren gebeurt alleen nog in de tropen. Klanten beoordelen 's morgens de koe bij de slager en 's middags ligt het vlees klaar. Het is warm, er zitten vliegen op en het ligt vaak op een redelijk onfrisse houten plank. Toch wordt niemand ziek, ook al hebben vliegen eitjes in het vlees gelegd en is het vlees besmet met bacteriën afkomstig van de vliegpoten. Het geheim zit 'm in snelle consumptie. De bacteriën krijgen gewoon geen kans om zich te ontwikkelen en de vliegenezitjes niet om zich tot larven (maden) te ontwikkelen. Riskanter wordt het wanneer de slager oud vuil in contact brengt met het vlees. Hierin kunnen zich wel voldoende ziektekiemen of toxinen hebben ontwikkeld.

Tropenvlees heeft één nadeel: het is zelden goed bestorven; het is nog redelijk taai. Apenvlees dat in China als delicatessé geldt, vertoont hetzelfde gebrek. Het besterven van vlees zoals dat in Europa gebeurt is ondenkbaar in de tropen. Vlees onder die erbarmelijke hygiënische omstandigheden dertig dagen in de koeling bewaren is vragen om problemen. Besterving is niets anders dan een gedeeltelijke afbraak van het spierweefsel dat het daarmee ook malser maakt.

Vlees is in principe steriel. Runderen, schapen en geiten worden gevild en daardoor blijft er in principe een steriel karkas over. Varkens houden hun 'vuile jas' en die zorgt voor veel besmetting tijdens de verdere bewerking. Geregeld zitten er grote steenpuisten op de huid die bij het snijden opspatten en het vlees met zeer gevaarlijke Staphylococcus aureus-bacteriën besmetten. Tijdens het slacht- en uitbeenproces vinden helaas veel bacteriologische besmettingen plaats.

BBQ-vlees heeft vaak een luchtje. De gemiddelde consument weet niet waarnaar vers vlees moet ruiken. Mensen vinden het al stinken, terwijl het misschien 8 uur tevoren geslacht is! Vers rundvlees heeft een zoete en weeïge geur; varkensvlees een wat urineachtige geur. Varkensvlees van mannelijke dieren (beren), geitenbokken en oude schapen hebben een sterke urinegeur, veroorzaakt door vluchtige aminozuren capryl- en capronzuur. Vers en onbewerkt wordt dit vlees dan ook nooit verkocht. Het komt veel terecht in samengestelde producten zoals saucijzen, gourmetpakketten of andere BBQ-worstsoorten, die bij supermarktketens in het aanbodschapschap liggen. Eetbare meuk. Vaak wordt het vlees met veel water gemarineerd of getumbeld in een met water gevulde trommel, zodat de kostprijs een beetje voordeliger uitpakt. Een soort brandblusser op de BBQ vanwege het vocht dat eruitloopt. Lang leve de hete zomer! (Wordt vervolgd)

IJSBRAND VELZEBOER

Voedingsmiddelentechnoloog en voorzitter van VVA Aristaeus Ijsbrand Velzeboer schrijft prikkelende columns over ons dagelijkse leven en voedsel.

De kostprijs wordt op een handige manier omlaag gebracht door veel water toe te voegen.

De groenverkleuring wordt veroorzaakt door uitbundige groei van zuurstofminnende bacteriën. Dit is vaak een indicatie dat oud diepvriesvlees erin verwerkt is.

In de tropen, zoals hier in India, weet men dat het bewaren van vlees gevaarlijk is. Bruiloften hebben vaak een dodelijke afloop als het voedsel lang te voren voor veel gasten is bereid.

Spannende sagen uitgangspunt voor nieuwe vormen van recreatie

Op de noordelijke Veluwe worden veel sagen verteld; volksverhalen met vaak een historische kern. Vierdejaarsstudent Bos- en Natuurbeheer Björn Broekert, begeleid door Derk Jan Stobbelaar en Freek Rurup, spoorde ze op en verbond ze met het landschap. 'Het immateriële erfgoed kan bijdragen aan de recreatiezonering die zo cruciaal is voor de overbelaste Veluwe.'

Om de oorsprong van de Noord-Veluwsagen te begrijpen moeten we terug naar de brons- en ijzertijd. In de levensbeschouwing van de bewoners van de voorchristelijke Veluwe had het 'bezielde landschap' een centrale plaats. Er huisden bovennatuurlijke wezens, zeer waarschijnlijk een soort voorouders, die invloed hadden op aardse zaken als gezondheid en vruchtbaarheid. In de overgangperiode naar het christendom nam de kerk uit tactische overwegingen allerlei heidense aspecten in het geloof op. Maar met name de wat afgezonderd levende bewoners bleven gehecht aan oude gebruiken en betekenisvolle plekken. Om daar toch definitief mee af te rekenen zette de kerk in de loop van de middeleeuwen het voorchristelijke geloof in een kwaad daglicht. Door deze demonisering – in combinatie met het landschap dat zowel eerbied als vrees opwekte – ontstonden er allerlei griezelige verhalen. Ook ontstonden er verhalen als verklaring van landschapselementen waarvan men de oorsprong niet begreep. De woeste gronden, heidevelden, moerassen en bossen – met hun voormalige cultusplekken en grafheuvels – werden het territorium van aardmannen, heksen, witte wieven en de duivel, resulterend in de sagen die we nu nog kennen. Een deel van deze verhalen is in algemene zin aan het landschap verbonden, maar er zijn ook sagen die bij specifieke plekken horen, zoals het Ruitergat (Hoog Soeren), de door aardmannen bewoonde Bonenberg (Vierhouten) of de Bloedsteen (Ede).

Type sagen

De Noord-Veluwe is het decor van

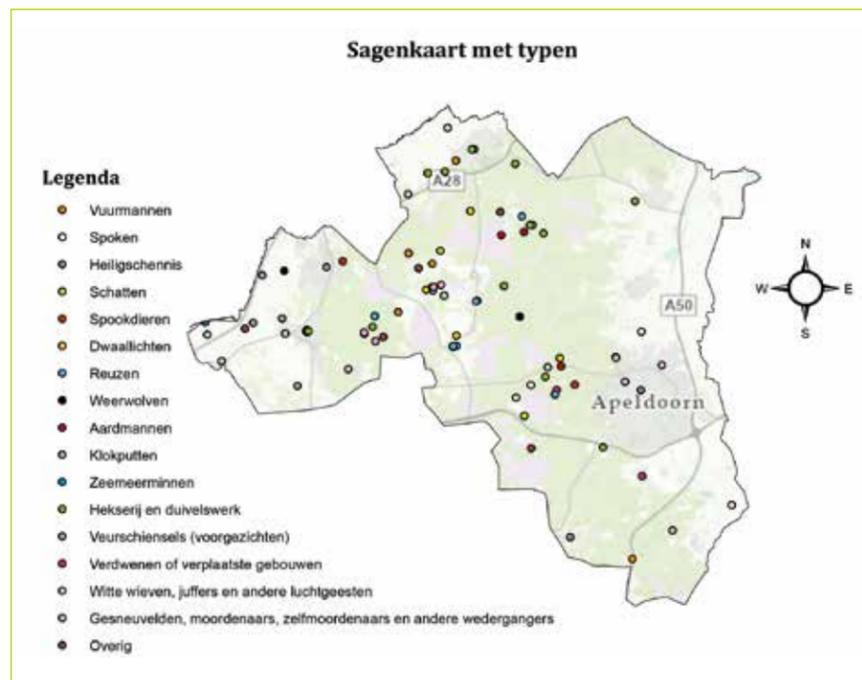
minstens 83 streekgebonden sagen. Dat er zoveel zijn is deels te verklaren uit het landschap. De Veluwe was, net als Drenthe en De Peel (NB) lange tijd niet of lastig in cultuur te brengen. Ten tijde van het ontstaan van de meeste sagen (voor 1900) was er nog veel woeste grond, 'ongetemd' gebied waar kerk en cultuur weinig invloed hadden, maar de herinneringen aan de vroegere bewoners des te meer. Verhalen die verbonden waren aan het voorchristelijke landschap konden daardoor gemakkelijker overleven. Ook bevonden deze streken zich relatief ver buiten de invloed van economische en kerkelijke machten, die deze verhalen wilden uitbannen. De Noord-Veluwsagen zijn verrassend gevarieerd. Ze spelen zich af in ruimtelijke sferen als woeste gronden

(bos, heide, stuifzand), urbaan gebied (dorp, stad) en agrarisch gebied (buurtschap, bouw-, hooi- en weiland). In urbane kernen hebben sagen juist een kerkelijke dominantie over het 'goddeloze'. De agrarische gebieden vormden een overgangszone tussen deze twee sferen, waar cultuur en bespookte periferie elkaar ontmoetten.

Specifieke locaties van de sagen

Van de 83 geïnventariseerde sagen zijn er 56 te herleiden naar een specifieke plek. Veelal gaat het dan om variaties op een thema dat in grotere gebieden voorkomt. Die sagen hebben plaatselijk een eigen invulling gekregen, de couleur locale.

De sagen lijken in clusters voor te komen. Wellicht doordat bewoners dezelfde routes van dorp naar dorp namen en op dezelfde plekken verschijningen meenden te zien. Rond Nunspeet en Vierhouten komen bijzonder veel sagen voor en veel sagenclusters liggen op de overgang van de (voormalige) woeste gronden en de woonkernen. Alsof aardmannen

en witte wieven je op staan te wachten als je het dorp uitloopt! Dat er veel verhalen uit de regio Apeldoorn bekend zijn is vooral te danken aan de verhalenbundel *Veluwsche Sagen* van kunstenaar en sagenverzamelaar Gust. van de Wall Perné. Gedreven door zijn liefde voor de Veluwe besloot hij begin vorige eeuw de wonderlijke verhalen te bundelen, die hij als kind hoorde en die zo'n diepe indruk maakten. Rondtrekkend langs hofsteden en hutten tekende hij de verhalen op die hem werden verteld.

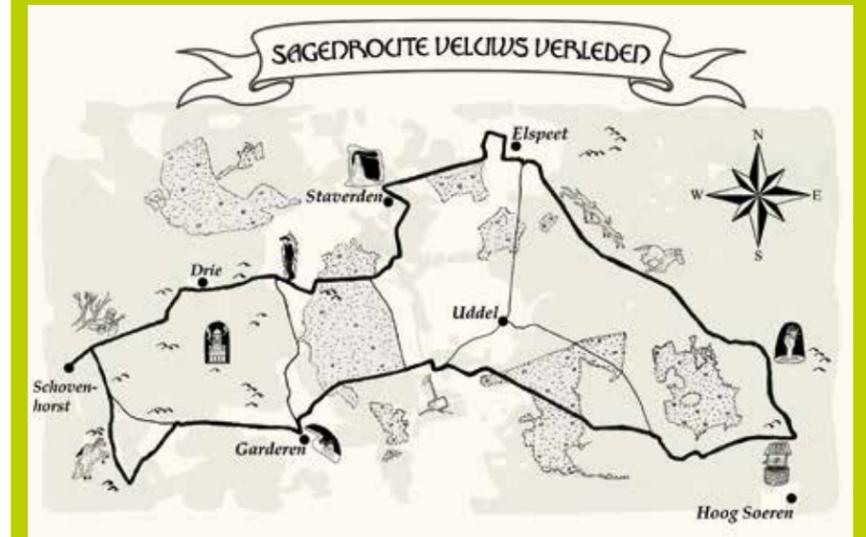
Efteling van de Veluwe

De sagen zijn uniek immaterieel Veluws erfgoed: de Efteling van de Veluwe, bij wijze van spreken. Door hun veelvormigheid en historische gelaagdheid bieden ze een scala aan mogelijkheden om ondernemerschap, educatie en de geschiedenis van het landschap met elkaar te verweven. Denk aan spooktochten, openluchttheater, landschapskunst, sagengerelateerde consumpties, tentoonstellingen in musea en bezoekerscentra, vertelavonden op landgoederen, thematische streekproducten en markten.

Fysiek zijn de verhalen te verbinden via een recreatieve route door oude loofbossen, natte en droge heide en landbouwenclaves. Als voorbeeld is een 47 kilometer lange fietsroute samengesteld langs tien plaatsgebonden sagen. De route maakt gebruik van het bestaande fietsknooppuntennetwerk. De sagen zijn beleefbaar te maken met (een combinatie van) QR-codes met 'web based apps', routeapplicaties, een audiotour, bebording en de fysieke (papier) routebeschrijving.

De Sagenroute bestaat nog niet, maar Routebureau Veluwe geeft aan interesse te hebben in de ontwikkeling van zo'n route. Met hun nieuwe fietsknooppunten en routes in één uniform netwerk bundelt en waarin paden die door kwetsbaar gebied lopen worden weggelaten/geschrapd – proberen ze recreanten te verleiden kwetsbare gebieden te mijden en plekken te bezoeken waar recreanten wél gewenst zijn. De Sagenroute kan bijdragen aan de recreatiezonering die zo cruciaal is

Voorstel voor een Sagenfietsroute met onderweg aandacht voor tien sagen

1. De dansende bomen

Hekserij en duivelswerk

2. Het verzonken klooster van het Solsche Gat

Klokputten

3. Verbrande Berend

Vuurmannen

4. De zwarte vrouw van Staverden

Witte wieven, juffers en andere luchtgeesten

5. De Hooge Duvel

Weerwolven

6. Het Ruitergat

Dwaallichten

7. Van de Aardmansberg en de Echoput

Aardmannen

8. Het ontstaan van het Uddeler- en Bleek Meer

Reuzen

9. De begrafenis van de majoor Veurschiensels (voorzichten)

10. De ruiter zonder hoofd van het Huinerveld

Gesneuvelden, vermoorden, zelfmoordenaars en andere wedergangers

Een van de verhalen onderweg: sage van de dansende bomen

Een wat bedroefde spelman maakt zijn weg door het Speulderbos. Hij stuit op een groep jonkers en jonkvrouwen van de kastelen Leuvenum en Staverden, die beschonken op een open plek zitten te picknicken. Ze vragen de spelman op zijn vedel te spelen, die dit afwijst. De stemming wordt al snel grimmiger: één van de jonkers trekt een mes, en de spelman wordt op een vervallen houtwal geforceerd. Wat de jonkers en jonkvrouwen niet weten, is dat de spelman naast muzikaal talent over toverkrachten beschikt. 'Dansen zullen jullie!', denkt de muzikale tovenaars. Wat begint als een melodieuze en hypnotische spel, gaat over in schelle dissonantie – vervloekende, krassende klanken die de edelen doen verstarren in hun dansende houding. Langzaam veranderen ze in kromme bomen. Door hun sterk regeneratieve vermogen staat het prachtige beuken-eikenbos vol met dit soort dansende bomen. Op vollemaannachten komen de dansende bomen weer even tot leven in hun menselijke gedaante, en dansen met klagend gezang door het maanverlichte bos.

voor de Veluwe, omdat dit een extra reden geeft het nieuwe fietsknooppuntenetwerk te gebruiken. Recreanten weren kunnen we niet, maar we kunnen ze wel sturen.

TEKST BJÖRN BROEKERT,
DERK JAN STOBBELAAR EN FREEK RURUP

Twee vragen voor Björn Broekert

Hoe ben je tot dit onderzoek gekomen?

'Ik klopte bij lector Derk Jan Stobbelaar aan voor stage-ideeën: of hij iets paraat had in het hoekje landschap en narratief. Stobbelaar opperde om voor het Veluws Verleden-project van de organisatie Veluwe op 1, waar hij en Freek Rurup bij betrokken zijn, een toeristische route te maken. Ik dacht al aan de Veluwe volksverhalen en weet hoe ze het landschap kunnen 'bezielen'. Toen ik me realiseerde hoe sterk sommige sagen met het landschap en haar (vroegere) bewoners verweven zijn, ben ik een plan van aanpak gaan schrijven. Mijn gedelegeerd opdrachtgever was het Lectoraat Duurzaam Landschap van Larenstein (Stobbelaar) en mijn begeleider was Rurup. Ik liep via het lectoraat stage bij Veluwe op 1.'

Had je altijd al iets met sagen?

'Niet altijd, wel met volksliedjes, maar da's een ander verhaal. Sagen zijn ontzettend boeiend. Mijn onderzoek in slechts vijf gemeenten heeft tientallen sagen opgeleverd. En dan heb ik het alleen over plaatsgebonden sagen, er zijn ook nog zoveel algemene sagen. Het gaat me niet om de kwantiteit, integendeel, maar om even een schets te geven: Nederland zit barstensvol met streekgebonden verhalen. Dus, nog 342 gemeenten te gaan... ;).'

Ga aan de slag bij Wetterkip Fryslân en duik in de uitdagende wereld van het waterbeheer. Als Wetterskipper krijg je vertrouwen, verantwoordelijkheid en de ruimte om je werk op jouw manier in te vullen. Ook bieden we je een unieke werkomgeving en bevlogen collega's, die betrokken zijn bij hun werk en bij elkaar. Je draagt bij aan een veilige en leefbare provincie. Voor mens en natuur. Voor huidige en volgende generaties.

**EN WAT
DOE JIJ
MORGEN
MET
WATER?**

**WETTERSKIP
FRYSLÂN**

**SYBO
WERKT
AAN
WATER**

WETTERWURK.NL

Lamb Weston / Meijer stelt persoonlijke ontwikkeling centraal

Anne Kwakkernaat kende Lamb Weston / Meijer al via haar project- én afstudeerstage voedingsmiddelentechnologie. Het is best bijzonder om twee stages bij hetzelfde bedrijf te doen. 'Dat was aanvankelijk ook niet mijn insteek', erkent ze, 'maar het beviel enorm goed en er lag zo'n leuke afstudeeropdracht. En nu werk ik er sinds november als Quality Assurance specialist.'

Anne Kwakkernaat.

Lamb Weston / Meijer is een wereldspeler op het gebied van diepgevroren aardappelproducten, vooral diepgevroren frites en halffabrikaten voor soep, voor aardappelpuree of als bindmiddel. Het bedrijf heeft vier vestigingen in Nederland. Anne Kwakkernaat werkt in de fabriek in Oosterbierum. 'Als je me vraagt of ik bij een groot bedrijf werk, zeg ik 'ja' en 'nee'. Oosterbierum is de kleinste locatie. Wij hebben één productielijn, andere locaties hebben er meer.'

In Oosterbierum worden de aardappelen verwerkt tot grootverpakkingen frites en aardappelvlokken, alles voor de horeca. 'Er is ook een consumentenlijn maar dat doen andere fabrieken.' Tijdens de lockdown is de productie een paar weken stilgelegd, maar nu Nederland en de wereld weer opengaat, neemt de vraag sterk toe. 'We komen bijna tijd tekort.'

Tijdens haar stages vond Kwakkernaat Lamb Weston Meijer al een 'superleuk

bedrijf'. Na haar afstuderen vorig jaar juni kwam het niet echt in haar op dat ze er aan de slag zou kunnen. 'Door de coronacrisis konden en mochten ze niemand aannemen. Maar ik kwam hen toch weer tegen. Ik ben druk aan het solliciteren gegaan en mocht digitaal pitchen bij een netwerk. Daar bleek Lamb Weston Meijer bij te zitten. Na afloop ben ik meteen gebeld met de boodschap dat ze me een baan wilden aanbieden.'

Als QA-specialist borgt ze de kwaliteit van de producten. Kwakkernaat beschrijft wat ze zoal doet: 'We houden ons bezig met alle audits, de wet- en regelgeving. Wanneer er tijdens de productie producten worden geblokkeerd, moeten we met onze kwaliteitsmanager beoordelen of de producten toch nog vrijgegeven mogen worden of niet. We zorgen er ook voor dat de kwaliteitsmedewerkers die de kwaliteitsmetingen verrichten dat op de juiste manier kunnen doen. We doen ook de kalibratie van allerlei meetinstrumen-

ten en maken de HACCP-plannen voor risico-inventarisaties en alles wat daarbij komt kijken. De dagen vliegen om.'

Wat ze tijdens de opleiding voedingsmiddelentechnologie in Leeuwarden heeft geleerd, brengt ze in de praktijk. 'School heeft me goed voorbereid, maar nu is het realiteit en komt er meer verantwoordelijkheid bij kijken. We hebben te maken met veeleisende klanten. Een nieuwe Japanse klant is heel kritisch op de verpakkingen. Het moet keurig dicht zitten. Weer anderen zijn heel streng op de microbiologische controle.'

Lamb Weston / Meijer zegt de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers centraal te stellen. Kwakkernaat kan dat beamen: 'Het bedrijf geeft me de mogelijkheid om een deeltijd-master Food Technology bij Wageningen University te gaan doen. Dat ik mag verder leren vind ik erg fijn. Het bedrijf staat heel erg open voor verdere ontwikkeling. Na mijn opleiding lonkte het werk, maar doorstuderen wilde ik ook graag. Nu kan ik beide combineren en het geleerde gelijk toepassen. Dat ik voorlopig bij Lamb Weston / Meijer zal werken vind ik zeker geen straf. Ik voel me hier thuis. Ik werk in een leuk team in alle leeftijden met ook zeer ervaren professionals die alles al mee hebben gemaakt. Het is fijn als je daaraan op kunt trekken.'

Meer informatie: lambweston.eu/nl/werken-bij/bedrijfscultuur

TEKST RIA DUBBELDAM

Lamb Weston
SEEING POSSIBILITIES IN POTATOES

'Mijn werk is echt nodig voor onze maatschappij'

Tjeerd van Spronsen is zoals hij zelf zegt 'vergroeid' met BOOT. Het begon met een stage, waarna hij niet meer is weggegaan. Sinds eind vorig jaar is hij adviseur Water & Klimaat. Wat hem aanspreekt zijn de maatschappelijk relevante thema's. 'Het werk dat ik doe is echt nodig.'

Van Spronsen zocht voor zijn opleiding Land- en watermanagement een waterstage. Het liefst in de buurt van zijn woonplaats Ede. Al snel stuitte hij op het Veenendaalse ingenieursbureau BOOT. 'De stage beviel zo goed dat ik er vakantiewerk ging doen. Zo paste ik in de praktijk de dingen toe die ik op school leerde. Mijn afstudeeropdracht deed ik ook bij BOOT en na het afstuderen werd ik werkvoorbereider bij het team

Water & Klimaatadaptatie, onderdeel Geohydrologie.'

Inmiddels is Van Spronsen adviseur Water & Klimaat. 'Ik loop al best een tijdje mee en kreeg geleidelijk meer verantwoordelijkheden. De functie adviseur past nu beter. Ik pak projecten op vanaf de offertefase en zoek een goede aanpak om een onderzoek uit te voeren.' Hij doet uiteenlopende projecten, maar ze hebben allemaal met grond-

water te maken. Zo krijgt hij steeds vaker de vraag om voor nieuwbouwplannen te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor waterberging in de ondergrond. Dan is er gelijk ook een natuurlijke buffer bij droge periodes. 'Wanneer zo'n vraag binnenkomt, inventariseer ik hoe de bodem eruitziet, wat de grondwaterstand en de doorlatendheid is. Ofwel: hoe snel zou het water kunnen infiltreren? Vaak komt er ook veldonderzoek door ons team Bodem bij kijken. Op basis van alle bevindingen maak ik een infiltratieadvies. Vaak wordt dat ook weer gebruikt als input voor de collega die waterhuishoudkundige plannen maakt.' Bemalingsadvies ziet hij ook veel voorbijkomen. Bij werkzaamheden onder het grondwater niveau, bijvoorbeeld voor de aanleg van riolering of een parkeerkeizer, kijkt hij hoeveel grondwater er onttrokken gaat worden, wat het invloedgebied is; dat soort dingen. 'Met een grondwatermodel breng ik de gevolgen van de bemaling in kaart, wat uiteindelijk leidt tot een bemalingsadvies.'

appartementen, dan ontstaan er meer verkeersbewegingen en dus meer stikstofuitstoot, wat schadelijke gevolgen kan hebben. Als de stikstofberekening een te hoog getal geeft of randgeval is, gaan we kijken hoe de stikstofuitstoot terug is te brengen. Wellicht is de uitvoering aan te passen of kan er intern gesaldeerd worden, zodat het project alsnog doorgang kan vinden.'

Wat Van Spronsen zo aantrekkelijk vindt aan BOOT is dat het een integraal ingenieursbureau is. 'We hebben een scala aan afdelingen: civiel, bodem, water & klimaatadaptatie, GEO-informatie, circulaire sloop enzovoort. Bij projecten ben ik soms op verschillende manieren betrokken: voor infiltratie-, stikstof- en soms bemalingsadvies. Projecten zijn vaak integraal, waardoor je samenwerkt met diverse collega's. Iedereen heeft zijn eigen discipline, maar samen realiseren we mooie projecten. Vanuit BOOT leidt een projectleider of -manager het project in goede banen en stemt alle werkzaamheden op elkaar af.'

Een heel andere tak van sport is advisering voor stikstofarm bouwen. 'Ruim een jaar geleden ging ik bijspringen. Ik voer met name stikstofberekeningen uit. Bij een nieuwbouw- of verbouwingsproject kijk ik wat de gevolgen zijn voor de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Maken tien woningen plaats voor een flatgebouw met vijftig

Interesse om bij BOOT te werken of heb je vragen? Neem contact op met Jaco Poppe, 06-10019067, jac.poppe@buroboot.nl

TEKST RIA DUBBELDAM

STUDIEVERENIGING

Animoso: netwerk voor studenten en afgestudeerden Diermanagement

Na de rubrieken *Gastdocent*, *Docent in zijn vrije tijd* en *Student in zijn vrije tijd* lanceren we de rubriek: *Studievereniging*. De verenigingen blijken in coronatijd een belangrijke rol te vervullen. Ze bieden studenten een luisterend oor, zorgen voor de nodige afleiding, organiseren online activiteiten en zijn de schakel naar onderwijs en beroepspraktijk. Tweedejaars student **Jasmijn Petersen**, voorzitter van Animoso: 'Studenten die het leuk vinden om over hun afstudeerstage te vertellen om anderen te inspireren, zijn van harte welkom. Dat geldt ook voor afgestudeerden met een bijzonder verhaal.'

Waar staat studievereniging Animoso voor?

'Animoso is in eerste instantie voor en door studenten van de opleiding Diermanagement. Maar ook afgestudeerden kunnen lid worden. Zo zijn verschillende docenten lid. Dierma-

agement is met circa 670 studenten de grootste opleiding van Leeuwarden en met zo'n vierhonderd leden is Animoso populair. We zijn dan ook de grootste studievereniging.'

Wat organiseren jullie zoal?

'Onze activiteiten staan in het teken van kennisoverdracht over diermanagement opleidingsbreed. Animoso organiseert gewoonlijk jaarrond activiteiten, lezingen en excursies. We bezoeken bijvoorbeeld Aquazoo (dierentuin in Leeuwarden), organiseren lezingen over dieren mishandeling of over vogelbescherming. Voor sprekers voor de lezingen putten we onder meer uit ons netwerk van afgestudeerde studenten. We nodigen hen ook uit om te vertellen over hun carrière en wat ze aan hun studie hebben gehad. Voor ons is het boeiend om te zien wat je allemaal met de opleiding kunt doen. En voor de oudstudenten is het leuk om de jongere generatie te enthousiasmeren voor hun bedrijf of onderzoek. Naast het inhoudelijke heeft Animoso ook oog voor netwerken en samenzijn. Zo organiseren we bijvoorbeeld poolavonden. Momenteel verloopt door coronabeperkingen alles nog online. De online lezingen zijn overigens wel een succes. Per keer nemen circa dertig studenten deel.'

Wat doen jullie zoal extra in coronatijd?

Omdat het voor studenten extra lastig is om aansluiting te houden met de

opleiding en om voldoende kennis op te doen, biedt Animoso een buddyprogramma aan: een soort van huiswerkbegeleiding. Oudejaars helpen jongerejaars. Dit doen we zelfs voor niet-leden om een helpende hand te bieden.'

Vertel eens meer over jullie magazine?

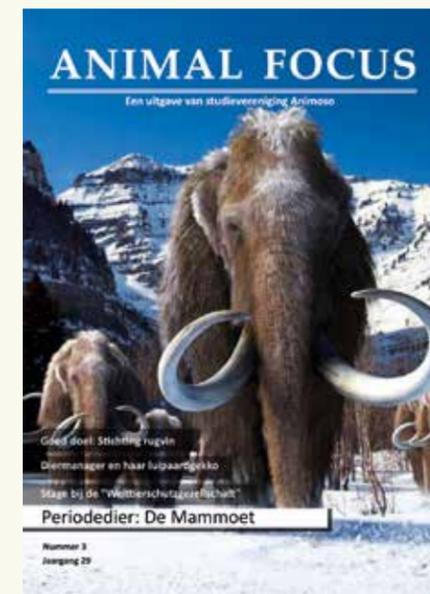
'Iedere periode brengt onze redactie *Animal Focus* uit. Hierin staan interviews met (oud)studenten en docenten en artikelen over het werkveld. Er is aandacht voor alle majoren en minoren. Leden mogen ook zelf stukken inbrengen. Verder wordt actueel dierennieuws doorgenomen van de afgelopen schoolperiode en staan er interessante (stage)vacatures in. Elk kwartaal ligt er weer een verrassende editie.'

Hoe zijn jullie verder een verbindende factor?

'We merken dat de opleiding nu in coronatijd sterker een beroep op ons doet. Binding houden met studenten blijft lastig in deze online wereld. Animoso kan fungeren als een brug tussen school en studenten door nieuwsberichten of activiteiten van de opleiding te verspreiden. Ook staat Animoso voor kruisbestuiving met andere studieverenigingen in Leeuwarden bijvoorbeeld voor gezamenlijke lezingen en excursies. We zouden met Hallieu (Milieukunde) en Medusa (Kust- en Zeemanagement) naar een zeehondenopvang in Friesland gaan en er een lezing over organiseren. Door corona is dit uitgesteld. We overleggen ook altijd met studentenvereniging Osiris en de studieverenigingen over de introductieweek voor aankomende studenten, zodat we een aantrekkelijk programma kunnen aanbieden.'

Interesse om een lezing of excursie voor Animoso te organiseren? Neem contact op met www.svanimoso.nl

TEKST LEONIE HEUTINCK

SAMEN MAKEN WE DE WERELD EEN STUK GEZONDER!

Zoek je een doormaan bij een bedrijf dat groeit als kool, denk dan eens aan Koninklijke Vezet, marktleider in de fresh-food sector. Kijk voor je carrière-kansen op onze website.

Hier ga je het maken!

www.vezet.nl/vacatures

Gefeliciteerd, je diploma is binnen!

Ben je klaar voor het grote werk?

Working down-to-earth • werkenbijbejo.nl

het nic

Het NIC is op zoek naar: Junior Consultant Groenadvies

Ben jij geïnteresseerd in de voorbereiding, uitvoering en/of begeleiding van (groen)projecten? Beschik jij over een afgeronde MBO4- of HBO opleiding op het gebied van inrichting en beheer van de (groene) buitenruimte? Dan ben jij de topper waar wij naar op zoek zijn!

Als Junior Consultant Groenadvies houd je je o.a. bezig met het aanbesteden van groenprojecten, contract- en kwaliteitsbeheer van groencontracten en de inrichting van terreinen. Een veelzijdige functie met uitstekende groeimogelijkheden. Geef jouw carrière een vliegende start bij Het NIC!

Ga naar onze website voor meer informatie: www.werkenbij.hetnic.nl of neem contact op met Robin Keizer via: 06-29 000 819 | Robin.Keizer@hetnic.nl

K3

Bij K3 werk je niet bij één bedrijf, maar bij zes tegelijk

Werken aan de landschappen voor de toekomst

Bij K3 werk je niet bij één bedrijf, maar bij zes tegelijk. En dat biedt uitdagingen! We ontwerpen nieuwe landschappen én creëren ze. Dat doen we onder andere door grondstofwinning. Zo werken we bijvoorbeeld aan nieuwe natuur- en recreatiegebieden en hoogwaterveiligheidsprojecten. Alles met hetzelfde doel: het creëren van landschappen voor de toekomst.

Duik in de wereld van K3 op www.k3.nl.

Wil je meer van ons weten? Stuur een mailtje naar werkenbij@k3.nl. We horen graag van je!

For the neXXt generation

Wij zijn een veelzijdig bureau voor milieuvraagstukken waarbij we onze onderzoeken en diensten verrijken met advies. We hebben kantoren in Gouda, Oldenzaal en Tilburg.

Onze deskundigheid valt binnen de terreinen Bodem, Water & klimaat, Ecologie & biodiversiteit, GIS & data en Gezondheid. Door deze expertisegebieden met elkaar te verbinden zijn we in staat om onze kennis breed en integraal in te zetten. Deze verbanden maken onze adviezen uniek en vooral zinnig.

Zet jij jezelf, net als wij, in voor een beter milieu, een beter klimaat, een betere gezondheid en een fijnere leefomgeving? Dan zijn we vast een match!

geofoxx.nl/werken-bij-geofoxx

zinnig!

geofoxx
milieu expertise

Vliegende start in de watersector dankzij traineeship

Toen Douwe Terpstra in 2014 afstudeerde had hij nog maar een beperkt beeld van de beroepspraktijk, en ook geen duidelijke voorkeur bij wat voor bedrijf of organisatie hij aan de slag zou willen gaan. Toevallig hoorde hij over het Nationaal Watertraineeship. Deze kans leverde hem meer op dan verwacht. Zijn carrière kreeg een vliegende start.

projecten en praktisch bezig is. Nu zit hijzelf als waterschapper weer vaak met mensen van gemeenten aan tafel, hetgeen hem zeer bevalt. Terpstra: 'Het helpt en is effectief dat ik het werk en de belangen van de gemeenten zo goed ken en begrijp.' Met zijn pool van het NWT heeft hij trouwens nog steeds contact.

Ook geïnteresseerd in het NWT? Net afgestudeerd en geïnspireerd door het verhaal van Douwe Terpstra? Het NWT start in juli met een nieuwe groep! Ga naar www.nationaalwatertraineeship.nl voor meer informatie. Een gespecialiseerde opleiding is een pre (bijvoorbeeld Land- en watermanagement), echter ook een kersverse jurist met aantoonbare affiniteit met water maakt kans. Want ook zij zijn nodig in de watersector.

TEKST HANS VAN DEN BOS

Het tweejarig traineetraject van het Nationaal Watertraineeship (NWT) leek de jong afgestudeerde van Van Hall Larenstein (Land- en Watermanagement; specialisatie Inrichting en Waterbeheer) wel wat. Hij solliciteerde en werd toegelaten en na een selectie- en kennismakingsproces kon hij starten. Het NWT hielp hem om een passende werkgever te vinden die hem in dienst nam (en dus ook de kosten van het traineeship droeg): gemeente Barneveld. Na het studentenleven begon zoals Terpstra het zelf noemt 'een nieuw leven'. Wekelijks werkte hij vier dagen als adviseur Riolerings bij de gemeente en de vijfde dag was gereserveerd voor activiteiten met zijn medetrainees. Want tegelijk met hem startten nog eens zes afgestudeerden bij het NWT. Zij waren werkzaam bij uiteenlopende bedrijven, zoals een drinkwaterbedrijf, een aannemer, Waternet, de Unie van Bosgroepen. Wat hun bond was hun levensfase, geringe werkervaring, hun ambitie en affiniteit met water. Dit groepje vormde samen een pool.

Gedurende de gehele traineeperiode trokken ze samen op. Het ene kwartaal deden ze trainingen, waarbij werd gewerkt aan persoonlijke vaardigheden zoals jezelf

presenteren, je werk organiseren, effectief overleggen et cetera. Het volgende kwartaal deden ze in kleine groepen een project bij een van de werkgevers, met de trainee die thuis speelde als projectleider. Zo doorliep hij vier projecten, telkens bij een ander bedrijf. Van zijn projecten was dat voor het toenmalige Waterschap Peel en Maas de favoriet. De opdracht luidde om een mooi landschappelijk ingepast plan te maken van een uitbreidingsopgave gecombineerd met een dijkverzwaring.

Terugkijkend noemt Terpstra het traineeship een zeer waardevolle ervaring: 'Het was een mooie kans om van binnenuit de watersector te leren kennen.' En door de trainingen is hij gaan beseffen hoe belangrijk sociale vaardigheden zijn voor je functioneren: 'Als student was ik eigenlijk steeds op de inhoud gericht.' Na afloop bleef hij nog tweeënhalf jaar bij gemeente Barneveld. En sinds 2019 werkt hij als adviseur Watersystemen bij het Waterschap Aa en Maas. Deze functie was een bewuste keuze. De waterschappen had hij immers goed leren kennen – zowel door zijn rol bij de gemeente als vanuit het NWT. Het traineeship had hem bovendien geleerd dat hij bij voorkeur werkt aan ruimtelijke

Ortageo, niet zomaar een naam

Midden (orta) in de leefomgeving (geo), zo kan je Ortageo vertalen. Algemeen directeur Paul Kuipers van het ingenieursbureau op het gebied van ruimtelijke leefomgeving verkapt al aan het begin van het gesprek waar die focus vandaan komt: hij is van huis uit geoloog en wil dus alles wat in de aarde zit zien en meten. Ook mag hij graag 'gaatjes boren'.

Ortageo doet onderzoek naar de bodem en de ondergrond. 'Dat is in principe grond, grondwater en alles wat daarbij komt kijken', doceert Kuipers. En waarom onderzoek? 'Omdat je wilt weten wat er zit, of omdat er een speciale aanleiding is: je gaat iets bouwen of aanleggen. Bij een aanleiding gaat het altijd over geld en risico's. Wij proberen die risico's te kwalificeren en te kwantificeren.' Niet toevallig is de lijfspreuk van Ortageo: wij maken omgevingsrisico's beheersbaar.

Kuipers: 'Wij worden ingehuurd door overheden, bouwbedrijven, infrabedrijven en vastgoedontwikkelaars - kortom iedereen die iets in de ruimtelijke omgeving wil doen. Met een aantal grote partijen hebben we raamcontracten, bijvoorbeeld met Arcadis. Met hen werken we nauw samen zoals bij de A27, de snelweg tussen Utrecht en Breda. Arcadis doet regie en onderzoek in de volle breedte, daarbinnen doen wij het bodemverhaal (milieu en geotechnisch).' Voetbalfan Kuipers vertelt dat Ortageo de laatste jaren veel onderzoek doet aan voetbalstadions, zoals bij AZ in Alkmaar. Bij AZ ging het om bodemonderzoek naar de stabiliteit voor de fundering van een nieuw dak. Dat Ortageo veelal op de achtergrond werkt van grote bedrijven die met hun projecten veel aandacht krijgen vindt Kuipers geen probleem. 'We hoeven niet groot te worden, laat ons maar goed blijven. En sneller en slimmer zijn!'

Behalve met Ortageo is Kuipers actief met enkele afgesplitste, verzelfstandigde bedrijven, zoals Infrafocus - een samenwerking tussen Ortageo en advies- en ingenieursbureau Roelofs. Ortageo doet vooral de bodem; Roelofs het civiele deel. Zij werken met een combinatie van radar, waarmee ze in de grond kijken, en lidar-technieken op het maaiveld. Kuipers: 'Zo verzamelen we ongelooflijk veel data. De uitdaging is dan hoe al die data te vertalen naar informatie. Dat doen we samen met partijen die gespecialiseerd zijn in

algoritmen en virtual reality.' Innovaties veranderen ons werk voortdurend, vertelt Kuipers. 'Ik ken hogeschool Van Hall Larenstein vanaf de jaren tachtig. In die tijd stond je op de boor met daarnaast een collega met het boorboekje om alles op te schrijven. Tegenwoordig tik je in het veld je data in de veldcomputer en op kantoor pomp je de data over in de centrale computer; er komen data bij van het laboratorium. De projectleider hoeft aan zijn bureau slechts het projectnummer in te toetsen en het systeem presenteert alle informatie. Hij kan met computerprogramma's direct de onderzochte situatie interpreteren. De tijd die de projectleider hiermee bespaart kan hij goed besteden aan het opstellen van zijn advies.'

Ortageo onderhoudt nauwe banden met Van Hall Larenstein. 'Omdat de opleiding voor ons heel belangrijk is', motiveert Kuipers. 'Hij is toegespitst op wat wij nodig hebben. De afgestudeerden zijn deskundig én praktisch. Misschien vormen Larensteiners wel de helft van onze medewerkers.' Wat Ortageo met name zoekt: ondernemende en creatieve mensen, die mee willen helpen aan het opbouwen van het bedrijf.

TEKST HANS VAN DEN BOS

Als snelgroeende, ambitieuze en succesvolle aardappelverwerker ziet Lamb Weston / Meijer altijd mogelijkheden voor nieuw talent. In onze moderne fabriek in Oosterbierum produceren we frites, specialiteiten en gedroogde aardappelproducten voor klanten in meer dan 100 landen.

5-ploegen
Je maakt als proces operator deel uit van een vast team. Je werkt in een 5-ploegendienst en bent ook in de weekenden inzetbaar. Je hebt een gemiddelde werkweek van 31,5 uur. De ploegentoeslag bedraagt 30,8%.

Operators gezocht...

voor onze productie-locatie in Oosterbierum

- ▲ Shift Supervisor
- ▲ Production Supervisor
- ▲ Operators

Waarom werken bij Lamb Weston / Meijer?

We werken met de beste kwaliteit fritesaardappelen.

5 ploegen
We investeren in duurzame technologieën.

Samen met Lamb Weston Inc (US) willen we de nummer 1 worden.

We maken dit met 6 fabrieken in Europa.

Zie jij kansen? Solliciteer dan online via www.werkenbijlambweston.nl

Heb je passie voor water en de wil om je te ontwikkelen?

www.nationaalwatertraineeship.nl

Ben jij op zoek naar je eerste uitdaging?

Lees meer over werken bij Tijhuis Ingenieurs op onze website!

www.tijhuisingenieurs.nl/werkenbij

Tijhuis Ingenieurs_ Advies in en om het water

Geslaagd! Wat nu?

Tijd om te ontdekken waar je groene hart écht ligt. Wie weet tot in de toekomst!
www.vanhelvoirtgroenprojecten.nl/vacatures

Grondstof voor ontwikkeling

Wil je actief bijdragen aan een duurzaam Nederland, waarin mensen prettig wonen, recreëren, werken en reizen? Bij Dekker krijg je daarvoor de ruimte.

Dekker ambieert de grootste private natuurontwikkelaar van Nederland te worden. En de verduurzaming te versnellen, met rijden op waterstof, zonneparken, windmolens en energie uit diepe plassen. Gefinancierd uit onze zandwinning. Daar zijn we trots op.

Wil je meer informatie? Mail dan naar landschapsontwikkeling@dekkergroep.nl.

dekkergroep.nl

80%
CO₂-reductie?
Ze doen het hier!

Dekker

GRONDSTOF VOOR ONTWIKKELING